

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
KULTTUURIALA

VASTA-ALKAJANA AMMATTILAINEN

Instrumentin aloittaminen aikuisena – musiikkipedagogin
oppimiskokemus

TEKIJÄ: Sanni Tirronen

Koulutusala Kulttuuriala	
Koulutusohjelma/Tutkinto-ohjelma Musiikin koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Sanni Tirronen	
Työn nimi Vasta-alkajana ammattilainen Instrumentin aloittaminen aikuisena – musiikkipedagogin oppimiskokemus	
Päiväys	25.5.2020
Sivumäärä/Liitteet	56/27
Ohjaaja(t) Anna-Maria Pekkinen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t) Savonia-ammattikorkeakoulu	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutkia aikuisten oppimista instrumenttiopintojen alussa sekä uuden soittimen aloittamisen mahdollisia hyötyjä musiikkipedagogille. Opinnäytetyötä varten aloitettu sellonsoitto juontaa juurensa työn tekijän musiikkiopistoajojen haaveisiin. Omakohtaisen oppimisen kautta pyrittiin löytämään aikuisoppimisen piirteitä soittoharrastuksesta. Taiteelliseen osuuteen asetettiin tavoitteiksi perustekniikan onnistuminen sekä soitettun ohjelmiston esittäminen pienimuotoisessa konsertissa, joka pidettiin näytteenä edistymisestä 6.5.2020 Facebookin livestriimin välityksellä.</p> <p>Opinnäytetyötä varten aloitettu sellonsoitto toimi tutkimuskohteena. Tämän vuoksi tutkimus aikuisoppimisesta toteutettiin uudelta näkökulmasta. Oman oppimisen tutkiminen oli pääasiallinen tutkimusmenetelmä, minkä vuoksi tutkimuksen oppimispäiväkirja on työssä liitteenä. Opinnäytetyötä varten uuden instrumentin harjoittelua kuvattiin ja videomateriaalista tehtiin kahdeksan kuukauden ajalta edistymisen koostevideo. Videon voi katsoa osoitteesta https://youtu.be/KA_gxgGmyys 31.12.2021 saakka.</p> <p>Tutkielman tulosten perusteella aikuisilla ei ole esteitä aloittaa instrumenttiopintoja. Aikuisoppijat ovat monitaustaisia ja motivaation ohjaamia yksilöitä, joille soittoharrastus on jotain omaa ja merkityksellistä. Oppijan tarpeet ja vaatimukset oppimiseen ja opettamiseen tulee ottaa huomioon jokaisen aikuisoppijan kanssa. Opittavat asiat on hyvä jakaa pienempiin paloihin, jolloin oppija voi keskittyä huolella yhteen uuteen asiaan kerrallaan. Kun musiikkipedagogi asettuu jälleen aloittelevan oppilaan asemaan, uuden oppiminen kartuttaa hänelle kallisarvoista kokemusta uudesta soitinryhmästä.</p>	
Avainsanat Musiikki, aikuiskasvatus, andragogiikka, oppiminen, aikuiset	

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Music			
Author(s) Sanni Tirronen			
Title of Thesis A professional as a beginner Starting to play an instrument as an adult – a music pedagogue's learning experience			
Date	25.5.2020	Pages/Appendices	56/27
Supervisor(s) Anna-Maria Pekkinen			
Client Organisation /Partners Savonia University of Applied Sciences			
<p>Abstract</p> <p>The purpose of this thesis was to research adult learning at the beginning of instrument studies and the potential benefits of starting a new instrument for a music pedagogue. The cello playing started for this thesis originates from the author's dreams back in the day of conservatoire. The aim was to find features of adult learning in the music hobby through personal learning. The artistic goals were set to the basic technique being successful and the learned repertoire to be played in a small-scale concert, which was held as an example of progress on May 6, 2020, via Facebook live stream.</p> <p>The cello playing started for the thesis served as the subject. Therefore, research on adult learning was carried out from a new perspective. Researching the author's own learning was the main research method, which is why the learning diary is attached to this thesis. For the thesis the practice of the new instrument was filmed, and the video material was made into a video montage of the progress made in eight months. The video can be viewed at https://youtu.be/KA_gxgGmyys until December 31, 2021.</p> <p>Based on the results of the study, there are no reasons why an adult could not begin a music hobby. Adult learners are multi-background and motivated, for whom playing as a hobby is something unique and meaningful. The needs and requirements of an adult learner for learning and teaching should be considered with each adult learner individually. It is a good idea to divide the taught things into smaller pieces, so that the adult learner can focus attentively on one new thing at a time. As music pedagogues re-establish themselves as beginner students, learning something new will add valuable experience to them from a new instrument group.</p>			
Keywords Music, adult education, andragogy, learning, adults			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	2
2	AIKUINEN KÄSITTEENÄ	4
2.1	Kulttuurinen aikuinen	4
2.2	Juridinen ja virallinen aikuinen	4
2.3	Kehityopsykologian aikuinen	5
3	AIKUISEN OPPIMINEN	7
3.1	Andragogiikka.....	7
3.2	Itseohjautuvuus.....	8
3.3	Elinikäinen oppiminen	10
3.4	Orientaatiot aikuisen oppimiseen	10
3.4.1	Behavioristinen suuntaus	11
3.4.2	Kognitiivinen suuntaus.....	12
3.4.3	Humanistinen suuntaus	13
3.4.4	Sosiaalisen oppimisen suuntaus	13
3.4.5	Konstruktivismi	14
3.5	Motivaatio	15
4	SOITTOHARRASTUKSEN ALOITTAMINEN AIKUISIÄLLÄ.....	18
4.1	Soittoharrastuksen aloittamisen syitä	18
4.2	Aikuisen soittajan piirteet	19
5	OMA KOKEMUKSENI	21
5.1	Haasteeni aloittelevana sello-oppilaana	21
5.2	Oman opettajuuteni kehittyminen	22
6	POHDINTA.....	25
	LÄHDELUETTELO.....	27
	LIITE 1: SELLOPÄIVÄKIRJA	
	LIITE 2: KONSERTTIMAINOS	

1 JOHDANTO

”Musiikkiharrastuksen voi aloittaa minkä ikäisenä tahansa.”

(Huotilainen & Peltonen 2017, 193)

Aikuisten instrumenttiopetus on saanut suosiota viimevuosien aikana. Esimerkiksi Yle uutisoi (2016) aikuisena aloitetusta soittoharrastuksesta, jossa kaksi haastateltua aikuista soittoharrastajaa kertoivat omista kokemuksistaan. Aikuisopetus (andragogiikka) ei kuitenkaan ole omana oppiaineenaan musiikkipedagogikoulutuksessa, vaikka aihe onkin läsnä koko koulutuksen ajan. Teoksia aikuisten alkajien instrumenttiopetuksesta ei juuri ole kirjoitettu ja aikuisille oppilaille suunnattua soittomateriaali puuttuu melkein kokonaan instrumentista riippuen: esimerkiksi pianonsoitonoppaita aikuisille löytyy montakin, mutta sellonsoittoon ei löydy yhtäkään.

Opinnäytetyössäni käsittelen aikuisten oppimista instrumenttiopintojen alkeissa teoriapohjalta sekä oman kokeiluni kautta. Aloitin opinnäytetyötäni varten sellonsoiton 16.9.2019 ilman aikaisempaa kokemusta jousisoittimista. Dokumentoin omaa oppimistani instrumentinalkeissa pitämällä oppimispäiväkirjaa sekä videoimalla soittoani. Tarkoitukseni oli myös pitää pienimuotoinen konsertti näytteenä oppimastani, mikä vaihtui Facebookin livestriimiin koronapandemian vuoksi. Konsertti järjestettiin 6.5.2020. Olemalla oma oppilaskoehenkilöni, sain opinnäytetyöhöni myös näkökulman oppilaana olosta. Näin tein tutkimusta hieman eri kannalta kuin aikaisemmat opinnäytetyöntekijät samasta aiheesta.

Aikuisten oppimisteoriat kannustavat elinikäiseen oppimiseen. Soittoharrastus ei katso aloittajan ikää ollakseen mahdollinen. Myöskään musiikkipedagogille ei ole mahdotonta ottaa uuden instrumentin soittamista harrastukseksi: laajemmasta osaamisesta oman instrumentin ulkopuolella ei ole koskaan haittaa.

Tutkimuskysymykseni ovat

- Mitä musiikkipedagogi voi oppia asettaessaan itsensä jälleen oppilaan rooliin?
- Mitä hyötyä aikaisemmista musiikkiopinnoistani on? Mitä haittaa?
- Mitä tekijöitä kannattaa ottaa huomioon aikuista opettaessa?
- Mitä mahdollisia haasteita aikuisella oppilaalla voi olla?
- Onko esiintyminen uuden instrumentin kanssa helpompaa vai vaikeampaa?

Asetin itselleni tavoitteiksi ymmärtää paremmin aikuisten oppimista sekä oppimistyylejää. Taiteellisia tavoitteita oli vaikeampi asettaa. Uuden instrumentin soitossa pelkän Aurinkolaulun soittaminen tuntui suurelta tavoitteelta. Muutaman kuukauden harjoittelun jälkeen kuitenkin selvisi, että kahdeksan kuukauden aikana on mahdollista oppia enemmän, jonka vuoksi otin tavoitteeksi pienin taidonnäytteen oppimastani konsertin muodossa. Tavoitteeni taiteelliseen osuuteen olivat jousen hallinnan opettelu sekä vasemman käden oikean asennon ylläpitäminen soittaessani lukuvuoden aikana kertynyttä ohjelmistoani. Toivon, että opinnäytetyöni rohkaisee muita musiikin ammattilaisia asettamaan

itsensä aika ajoin takaisin vasta-alkajan rooliin ja saamaan muistutuksen aloittelijan näkökulmasta sekä innokkuudesta.

Opinnäytetyötäni varten tekemäni video edistymisestäni sellonsoitosta löytyy osoitteesta https://youtu.be/KA_gxgGmyys 31.12.2021 saakka.

2 AIKUINEN KÄSITTEENÄ

”Aikuisuus ei ole yksiselitteinen ikävaihe tai selkeä siirtymä elämäntilassa” (Koski & Moore 2001).

Polku aikuisuuteen on muuttunut 2000-luvun puolella, eikä aikuisuuteen ole yhtä tarkkaa määritelmää. Esimerkiksi lapsuuden ikävaiheeseen verrattuna aikuisuus on huomattavasti pidempi elämäntilavaihe. (Helkiö 2002, 6–7.) Vaikka aikuisuuden elämäntilavaihe määritellään usein 65-vuotiaana loppuvaksi, mikään ei estä ikäihmisiksi luokiteltavia yli 65-vuotiaita aloittamasta soittoharrastusta. Aikuisuuden käsite voidaan jakaa tarkemmin täysi-ikäisyyteen, kulttuurilliseen sekä kehityspsykologiseen aikuisuuteen.

2.1 Kulttuurinen aikuinen

Yksinkertaisimmillaan kulttuurillinen aikuisuus määritellään iän mukaan (Tight 1996, 13). Tästä syystä esimerkiksi Englannissa aikuisuus alkaa täysi-ikäisyyden alkamisesta eli 18 vuotta täyttämisestä, kun taas Yhdysvalloissa 21 vuotta on täysi-ikäisyyden alaraja. Tästä syystä ikäkriteerinä täysi-ikäisyys on ongelmallinen. Kulttuurillista aikuista ei välttämättä määritellä joissain maissa vain iän perusteella: täysi-ikäisyys voi määräytyä kulttuuriperinnön, sukupuolen ja jopa yksilön mukaan. (Tight 1996; Koski & Moore 2001.)

Aikuinen nähdään nuorten näkökulmasta paikoilleen ja tapoihinsa jämähtäneenä, mutta kuitenkin myös auktoriteetin omaavana. Aikuisuus voi kohdistua kulttuurillisesti eri tavoin miehiin ja naisiin. ”Pojat on poikia” -sanonta erottelee miehet naisista korostamalla sukupuolten välisiä eroja: naiset kasvavat länsimaisen kulttuurin silmissä usein aikaisemmin aikuisiksi kuin miehet. (Koski & Moore 2001.)

2.2 Juridinen ja virallinen aikuinen

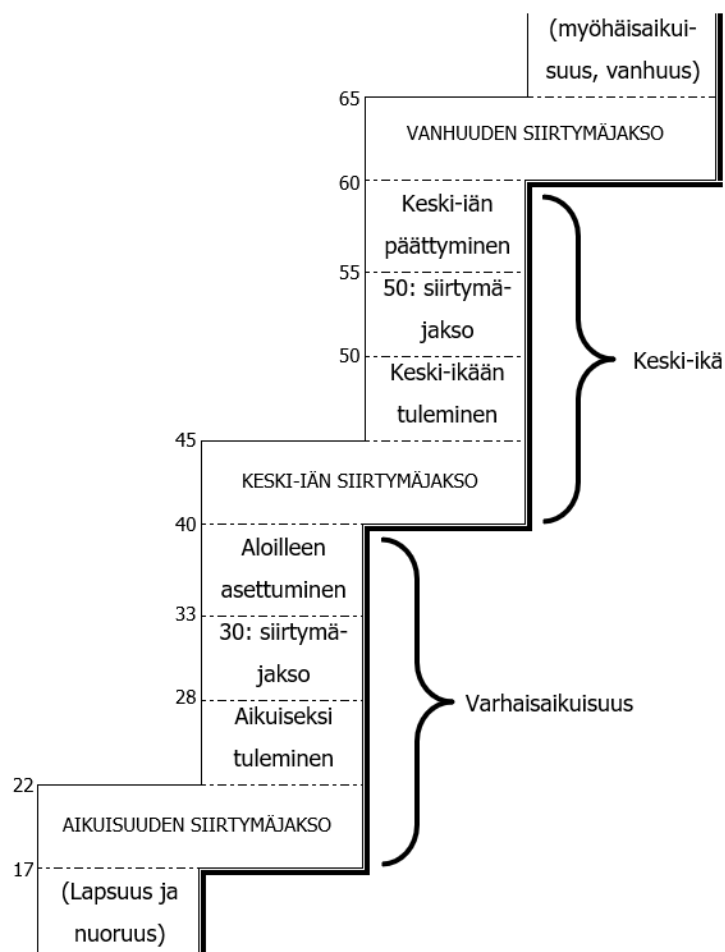
Lain mukaan Suomen kansalainen saavuttaa täysi-ikäisyyden täyttäessään 18 vuotta. Tällöin lainsäädännöllisesti yksilöstä tulee itsestään, toisista ja yhteiskunnan toiminnasta vastuulliseksi aikuiskansalaiseksi. (Koski & Moore 2001.)

Tilastokeskuksen käyttämät luokitukset väestön iästä perustuvat YK:n suositukseen vuodelta 1982. Yhtenä luokituksena on ikäkausiluokitus: 0–14-vuotiaita kutsutaan termillä lapset, 15–24-vuotiaat ovat nuoria, 25–44-vuotiaat ovat aikuisia, 45–64-vuotiaat keski-ikäisiä ja 65 vuotta täyttäneet vanhuksia (Tilastokeskus). Karkeimmillaan väestönrakenne kuvataan kolmella luokalla: 0–14-vuotiaat, 15–64-vuotiaat ja 65 vuotta täyttäneet (Tilastokeskus). Jokaista alle 18-vuotiasta henkilöä kutsutaan lapsena YK:n lastenoikeussopimuksen mukaan, ellei täysi-ikäisyyttä saavuteta aikaisemmin lapseen soveltuvien lakien mukaan (Lastenoikeudet). Suomen lastensuojelulaissa lapsi on alle 18-vuotias ja nuori 18–20-vuotias (Lastensuojelulaki 417/2007, 6 §).

2.3 Kehitypsykologian aikuinen

Kehitypsykologisen aikuisuuden sisällöt yhdistetään teorioihin, joissa elämänvaiheet jaotellaan kromologisen iän jatkumolla lapsuus – nuoruus – aikuisuus – vanhuus. Elämänvaiheteorioiden klassikoihin kuuluu muun muassa Eriksonin identiteetin kehittymisteoria ja Levinsonin teoria kehitysjaksoista. Eriksonin mukaan ihmisen identiteetti muovautuu kahdeksan elämänvaiheen tai psykososiaalisen kriisin avulla. Elämänvaiheteorioiden normatiivisuus ja ikäsidonaisuus on koettu ongelmallisiksi kuvaamaan nykyajan aikuisen elämää. (Koski & Moore 2001.)

Levinsonin teorian mukaan aikuisuus jaetaan usein varhaisaikuisuuteen, keskiaikuisuuteen ja myöhäsaikuisuuteen, jotka osittain kulkevat limittäin. Varhaisaikuisuus alkaa 17–18-vuotiaana ja kestää noin 45-vuotiaaksi. Varhaisaikuisuus loppuu keski-ikäsiin siirtymäjakssoon. Tästä siirtymäjaksosta – alkaen noin 45-vuotiaasta – alkaa keski-ikäsiin ajanjakso, joka päättyy noin 65-vuotiaaksi. (Levinson 1979, 57.)

KUVA 1. Kehitysjaksot varhais- ja keskiaikuisuuksissa (Levinson, 1979 s. 57; Perho ja Korhonen 2003, 325).

Levinsonin teorian kuvaa ihmisen elämänvaiheet vuodenaikoina. Tästä syystä metafora on Levinsonille tärkeä huomio, sillä hän korostaa yksilön psykologisia ominaisuuksia ja täten elämänvaihe aikuisuudessa määrittyy perheen, työn ja yhteisön roolien perusteella. (Durkin 1995, 598; Perho & Korhonen 2003.)

”Kehitypsykologian näkökulmasta perhe ja työ ovat keskeisiä määritettäessä aikuiseksi kehittymistä ja täyden aikuisuuden tunnusmerkkejä” (Koski & Moore 2001, 8).

Vaikkei henkilö täyttäisikään kaikkia aikuisuuteen liittyviä tehtäviä, voi ihminen silti kokea olevansa aikuinen. Aikuistumisen kokemus sisältää esimerkiksi ajattelun kypsyminen, ottaminen vastuun omasta toiminnasta, arvomaailman vahvistuminen, taloudellinen riippumattomuus ja tasa-arvoinen suhde omiin vanhempiin. (Pulkinen 2016.)

3 AIKUISEN OPPIMINEN

3.1 Andragogiikka

Pedagogiikka tarkoittaa kreikasta käännettynä kirjaimellisesti taidetta ja tiedettä lasten opettamisesta. Pedagoginen malli nimittää opettajalle täyden vastuun päätöksenteosta oppimisien sisällöstä, oppimistavasta, -ajankohdasta sekä oppimisen toteutumisesta. Malli on opettajajohtoinen koulutus. (Knowles 1990, 54.) Oppivelvollisuuden jälkeistä ja koulujärjestelmän ulkoista opetusta alettiin nimetä aikuiskasvatukseksi tultaessa 1960-luvulle (Koski & Moore 2001). Aikuiskasvatuksessa opintosuunnitelma on rakennettu opiskelijan tarpeiden ja kiinnostuksien ympärille, Knowles (1990, 29) lainaa Eduard Lindemanin teoksesta *The Meaning of Adult Educatio*, 1926.

Ruohotien (2000, 125-126) kirjoittaa teoksessaan, että andragogiikka perustuu viidelle olettamukselle aikuisesta oppijasta:

1. *Oppijan minäkäsitys kehittyy riippuvuudesta kohti itseohjautuvuutta.*
2. *Kokemusreservi karttuu yhä rikkaammaksi oppimisen lähteeksi.*
3. *Oppimisvalmius suuntautuu yhä enemmän sosiaalisen roolin kehitystehtäviin.*
4. *Aikaprospektiivi muuttuu tulevaisuudessa tapahtuvasta tiedon soveltamisesta sen välittämään soveltamiseen; aikuinen on siis oppimisessaan enemmän ongelma- kuin oppiainekeskeinen.*
5. *Aikuisia motivoivat oppimaan pikemmin sisäiset kuin ulkoiset tekijät.*

Ruohotie kokoaa Knowlesin ehdotuksen siitä, että opiskeluilmapiiriin pitäisi olla aikuismainen sekä fyysisesti että psykologisesti. Olisi suositeltavaa, että aikuinen oppilas tuntisi itsensä hyväksytyksi ja arvostetuksi. Asianmukainen tuki on tärkeä niin kuin myös hyvä yhteishenki opettajien ja opiskelijoiden välillä. Aikuiset opiskelijat ovat *itseohjautuvia*. Heillä tulisi olla mahdollisuus osallistua oppimistarpeiden asettamiseen sekä oppimiskokemusten suunnitteluun ja toteuttamiseen. Oppijakeskeinen lähtökohta on olennainen puoli opetukselle. (Ruohotie 2000, 126.)

Brookfield (1986, 96-97) kokoaa teoksessaan ongelmakohdan itseohjautuvuuden olettamisesta. Itseohjautuvuus jo lähtökohdassa ajaa opittavan määrän pienemmäksi. Itseohjautuvuus on ennen kaikkea haluttu seuraus kuin annettu lähtökohta. Jos opiskelijat ovat määrittelemässä kaikkea oppimisen sisällöstä, opettajat ovat tarjoajia sisällölle, jonka opiskelijat uskovat tekevän heidät onnelliseksi.

Ruohotie (2000, 127) nostaa esiin huomion kohtaan 2 aikuisen oppijan olettamuksista, että aikuisilla on suurempi määrä kokemuksia kuin lapsilla, mutta kyseinen seikka ei välttämättä muuta kokemuksia laadukkaiksi. Osa kokemuksista saattaa tehdä oppimisesta haastavampaa. Knowlesin mukaan joka aikuisryhmä on vaihteleva joukko ainutlaatuisten kokemusten, oppimistyylien, motivaation, tarpeiden, kiinnostuksen kohteiden sekä tavoitteiden vuoksi. Lapsille kokemus on jotain, mitä heille tapahtuu. Aikuisille kokemukset ovat osa heidän identiteettiään. Tästä syystä opetusmenetelmienkin tulee ottaa huomioon oppijoiden eri lähtökohdat esimerkiksi ryhmäkeskusteluiden tai tapausmenetelmien avulla. Knowlesin (1990, 60) mukaan aikuisten valmius oppia on lähtöisin arkielämän tar-

peista. Aikuiset ovat elämä-, tehtävä tai ongelmalähtöisiä oppijoita. He oppivat todennäköisesti tehokkaimmin, kun opittavan asian hyödyt voidaan esittää arkielämää helpottavina tekijöinä. Musiikin hyötyjä voi tuoda aikuiselle alkajalle esiin: motoristen taitojen parantuminen, melussa kuuleminen helpottuu sekä soiton tai laulun harjoittelu on aivoja kehittävää toimintaa, joka on resepti hyvään vanhenemiseen (Huotilainen & Peltonen 2017, 178) Aikuisena opitaan yleensä senhetkiseen elämäntilanteeseen liittyvää, kun taas lapsena opitaan tulevaisuutta varten (Rauste-von Wright, von Wright & Soini 2003, 78-79).

Aikuiskoulutuksessa suositetaan runsaasti omien kokemusten *reflektointia*. Oman ajattelunsa reflektointi vaatii tietoisesti tulemista omista ajatteluprosesseistaan. Myös *itsereflektio* on olennainen osa aikuisen oppimista. Oppimisen valmiuksia säätelee muun muassa oppijan itsereflektion rajoittuminen vain omaan oppimisprosessiin. Jos itsereflektio ulottuu myös oppijan yleiseen toimintaan, pystyy hän ymmärtämään oman toimintansa perustelut ja seuraukset ja näin suunnittelemaan toimintaansa. (Rauste-von Wright, von Wright & Soini 2003, 67-68.)

Reflektio on osana tiedostamisen kiertokulkua: Oppimisen lähtökohta määritellään koulutuksen alussa. Seuraavaksi tapahtuu kollektiivinen ja kriittinen reflektio: Ennen oppimisohjelman ratkaisua on kysymyksen oltava selkeä: kehittyvä projekti tai tavoite. Viimeisenä kohtana on uudistava toiminta. Tässä vaiheessa oppimisen ohjaaja antaa jatkuvaa tukea sekä työkaluja päämäärän saavuttamiseksi. (Heaney & Horton 1995, 108-109.) Van der Kamp (1992, 192) nostaa esiin aikuisoppijan piirteistä erojen suuruuden oppimisessa aikuisen elämäntilanteiden ääripäissä: vanhemmat aikuiset tarvitsevat useimmin enemmän aikaa oppimiseen, mutta usein oppivat huolellisemmin kuin nuoremmat aikuiset.

Sen sijaan, että andragogiikka erotettaisiin täysin pedagogiikasta, Knowles on teoksessaan (1990, 63-64) jäsennellyt pedagogiikan ja andragogiikan kahtiajaon sijaan spektrin kahtena päässä. Jatkuksen avulla opettajan ohjaamasta oppimisesta siirrytään opiskelijan ohjaamaan oppimiseen. Molempia lähestymistapoja voidaan käyttää sekä aikuisten että lasten kanssa tilanteesta riippuen. Ruohotie (2000, 128) antaa esimerkkinä aikuisen, joka tietää opittavasta asiasta vain vähän tai ei mitään. Tällöin hän on täysin riippuvainen opettajan ohjauksesta. Oman kokemukseni vuoksi voin sanoa, että aikuinen, joka on aloittamassa uuden instrumentin soittamista, kuuluu tähän esimerkkiin hyvin. Aikuisella oppilaalla ei tässä tilanteessa ole omaehtoista kokemusta tai tietoa instrumentin soittamisesta, jonka vuoksi oppimisen orientaationa voidaan soveltaa pedagogiikan teorioita. Esimerkkinä Ruohotieellä oli myös luonnostaan utelias, koulun ulkopuolella oppiva lapsi, joka voi olla itseohjautuva myös koulussa. Tällöin andragogiikka näyttäisikin olevan tilannekohtaista.

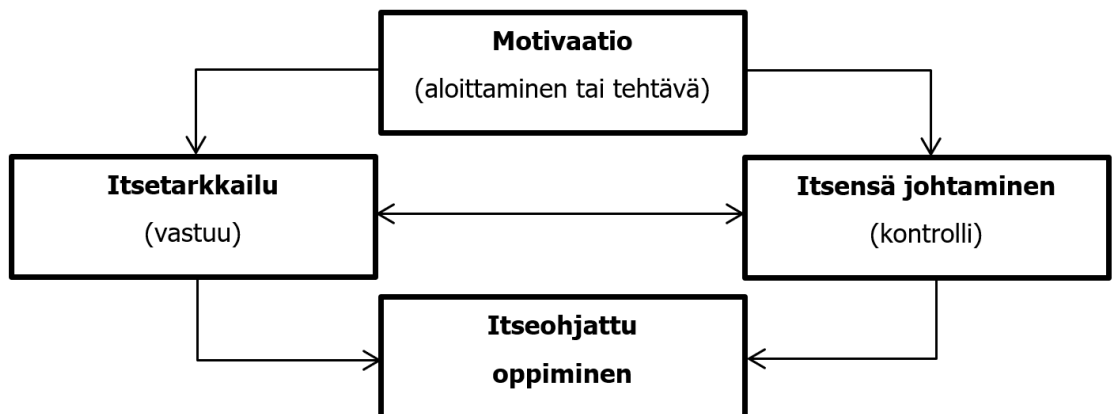
3.2 Itseohjautuvuus

Cross (1981, 186-187) määrittelee teoksessaan itseohjautuvuuden tarkoituksellisella oppimisella, jossa oppijan ensisijainen päämäärä on hankkia täsmällisiä tietoja ja taitoja. Itseohjatun oppimisen tärkeyttä korostaa nykyään myös *elinikäisen oppimisen* tuleminen osaksi aikuiskoulutusta (Koro

1999, 12). Eduard Lindemanin olettamuksissa aikuisoppijoista itseohjautuvuus on yksi aikuisten perustarpeista. Knowlesin (1990, 31) yksi aikuiskasvatuksen perusopeista määrittelee aikuisille syvän tahdon olla itseohjautuva, jonka vuoksi opetuksen tulisi olla enemmän molemminpuolista kanssakäymistä kuin vain tiedon välittämistä.

Itseohjautuvuusvalmius vastaa muun muassa seuraavaan kysymykseen: Onko itseohjautuvuus luonnostaan yksi aikuisen ominaisuuksista? Jukka Koro on koonnut luettelon itseohjautuvan oppijan piirteistä (Koro 1999, 11; Kauppila 2000, 83). Itseohjautuvat oppija hyväksyy itsensä oppijana, on suunnitelmallinen – asettaa opiskelulle realistiset tavoitteet sekä suunnittelee oppimisprosessia, hänellä on sisäinen motivaatio opintoihin, hän arvioi ja kontrolloi omaa oppimistaan sekä on avoin uusille kokemuksille. Itseohjautuva oppija sisäistää omaehtoisesti tietoa sekä kykenee soveltamaan ja hyödyntämään opittua tietoa työssä ja tehtävissä, hän on joustava muuttamaan tarvittaessa opiskelun tavoitteita ja opiskelutapoja sekä on kykenevä yhteistyöhön.

D. R. Garrison on esittänyt teorian, jossa itseohjatun oppimiseen tarvitaan motivaation lisäksi itsetarkkailua (vastuun ottaminen merkityksen määrittelystä) sekä itsensä johtamista (mahdollisuus keskustella oppimateriaaleista sekä testata ja vahvistaa omaa käsitystä) (Ruohotie 2000, 163-164).

KUVIO 1. Garrisonin kehittämä itseohjatun oppimisen dimensiot (Ruohotie 2000, 164).

Itseohjautuva oppijan oppimisvalmiuksiin kuuluu metakognitio (oman ajattelun ohjaus), reflektiivisyys sekä sosiaaliset valmiudet. Itseohjautuvuuden esteiksi voi tulla edellä mainittujen puuttuvuuden lisäksi myös elämäntilanteeseen liittyvät tekijät, kuten aiempi koulutustausta sekä hektinen arki. (Koro 1999, 13.)

Itseohjatun oppimisen tavoitteina on kehittää aikuisoppijoiden kykyä olla oppimisessaan itseohjautuvia, edistää uudistavaa oppimista sekä edistää pyrkivää oppimista ja sosiaalista toimintaa (Ruohotie 2000, 160). Leena Ahteenmäki-Pelkonen kokosi tutkimukseensa opettajan rooleja itseohjautuvaan oppimiseen ohjaamisessa (Koro 1999, 17): opettavan sisältö tulisi olla suhteutettuna oppijan ajan-kohtaisiin ongelmiin, kysymyksiin ja ymmärryksen tasoon, opiskelijaa tulisi auttaa päätöksenteossa, opettajan tulisi luoda kannustava ilmapiiri ja vuorovaikutus. Lisäksi opettaja tulisi käyttää kokemuksellisia ja osallistumiskeskeisiä opetusmenetelmiä.

3.3 Elinikäinen oppiminen

Elinikäinen oppiminen kattaa kaiken elämänkaaren aikana opitun, mikä kehittää yksilön tietoja ja taitoja. Uuden oppimisen lisäksi omien tapojensa tiedostaminen, kehittämiskohteiden huomaaminen, työssä nyt sekä tulevaisuudessa vaadittavien tietojen ja taitojen työstäminen sekä jo opitun soveltaminen uusissa tilanteissa ja erilaisissa konteksteissa on osa elinikäistä oppimista. (Kankainen, 2019.)

Elinikäisen oppimisen malli pohjautuu seuraaviin oletuksiin (Knowles 1990, 171-172):

1. Oppiminen nopeasti muuttuvassa maailmassa täytyy olla elinikäinen prosessi. Kyky oppimaan ja muuttumaan yhteiskunnan mukana turvaa aikuiselle työllisyyden sekä paikkansa yhteiskunnassa (Ylönen 2011, 28).
2. Oppiminen on oppijan sisäisen passiivisen tiedon aktiivista tutkimista.
3. Koulutuksen tarkoitus on helpottaa pätevyyden kehittymistä, joita tarvitaan arkielämän tilanteista suoriutumiseen.
4. Oppijat ovat hyvin erilaisia taustoissaan, oppimistahdissaan, valmiudessaan oppia ja oppimistyy-leissään. Tästä syystä opintosuunnitelmien täytyy olla yksilöllisiä.
5. Runsas resurssi eri asetelmissa oppimiseen: ensisijainen tehtävä opintojärjestelmälle on identifioida nämä resurssit ja kohdistaa oppijat niihin tehokkaasti.
6. Henkilöt, joita on opetettu traditionaalisissa kouluissa, ovat ehdollistuneet hahmottamaan kunnollisten oppijoiden roolit ollessaan riippuvaisia opettajien tekemistä valinnoista kuten milloin, miten ja mitä tulisi oppia sekä onko asia opittu. Tästä syystä he tarvitsevat opastusta tehdäkseen muutoksen itseohjautuviksi oppijoiksi.
7. Oppiminen – jopa itseohjautuva oppiminen – on tehostettua oppijoiden välisessä vuorovaikutuksessa.
8. Oppiminen on tehokkaampaa opintosuunnitelman ohjaamana kuin sisällön ohjaamana.

3.4 Orientaatiot aikuisen oppimiseen

Jokainen (aikuisen) oppilas oppii hieman eri tavalla. Tästä syystä opettajien on hyvä tuntea oppimisen orientaatioita ja niiden avulla rakentaa oppijälähtöinen opetussuunnitelman. Parhaiten orientaatioista itseohjautuvaa ja elinikäistä oppimista tukevat kognitiivinen, humanistinen ja konstruktivinen. Esimerkiksi kognitiivinen oppimisorientaatio kannustaa oppimaan oppimiseen sekä rakentamaan tietoa jo opitun ympärille. Itseohjautuvuus on tärkeä osa humanistista sekä konstruktivistista suuntausta. Behavioristinen orientaatio on helposti opettajälähtöinen. Sosiaalinen suuntaus kannustaa yhdessä oppimiseen. Tärkeintä on, että opettaja ottaa tarvittavia puolia orientaatioita jokaisen oppijan tarpeiden mukaan.

Opinnäytetyötäni varten helmikuussa Itä-Suomen yliopiston kirjastoon tekemäni aineistonkeräys jätti väliin valitettavasti tuoreempia teoksia oppimisen orientaatioista. Kiinnostavia teoksia aiheesta ovat

muun muassa *International encyclopedia of education* (Peterson, Baker & McGaw 2010), *Remaking adult learning: essays on adult education in honour of Alan Tuckett* (Derrick 2011) ja *Adult education and lifelong learning: theory and practice* (Jarvis 2010).

3.4.1 Behavioristinen suuntaus

Behavioristisen oppimisen orientaatio suuntauksella on seuraavat tyypilliset piirteet: 1) oppiminen ilmenee käyttäytymisen muutoksina. Suuntaus keskittyy havaittavissa olevaan ja jättää ulkopuolelle sisäisen ajatteluprosessin, 2) ympäristö muokkaa käyttäytymistä ja täten vaikuttaa oppimiseen, ja 3) oppimista selitetään aikavälin läheisyyden ja tapahtuman toistumisen tekemällä vahvistamisella. (Ruohotie 2000, 108.)

Edward Thorndiken konnektionismi- eli S-R-teoria on yksi selitteistä oppimiselle. Toistuvasti kokeilemisen ja erehdyksen kautta tapahtuvassa oppimisessa tietyt yhteydet sensoristen ärsykkeiden (S eng. *stimulus*) ja niitä seuraavan käyttäytymisen eli reaktioiden (R eng. *response*) välillä vahvistuvat tai heikkenevät käyttäytymisestä aiheutuvien seurauksien johdosta. Vahvistamalla näitä yhteyksiä säätelee henkilö oppimistaan. Opettajan tehtävänä on vahvistaa sitä, mitä oppijan halutaan tekevän uudelleen, ja jättää huomiotta se, jonka yksilön halutaan lakkaavan tekemästä. (Ruohotie 2000, 108.)

Thorndike kehitti kolme sääntöä, jotka hän uskoi säätelevän ihmisten ja eläinten oppimista: 1) *valmius* (oppijan olosuhteiden määrittävä tila: joko vastaanottava tai torjuva), 2) *harjoitus* (vahvistava toiminta S-R välillä toistojen kautta), 3) *seuraus* (joko yhteyden vahvistuminen tai heikentyminen seurauksen tuloksena). (Knowles 1990, 18.)

Ernest Hilgard työsti Thorndiken teoriaan perusolettamuksia (Knowles 1990, 67). Oppijan olisi hyvä olla enemmän aktiivinen kuin passiivinen kuuntelija tai katsoja. Osallistuva oppija takaa oman oppimisensa. Toistojen tiheys on taidon oppimisen kannalta tärkeää ja haluttujen reaktioiden toistaminen pitäisi vahvistaa palkitsemisen avulla. Etenkin aikuisten instrumenttiopetuksessa uuden asian toistoille on varattava tarpeeksi aikaa. Motivaatio on tärkeä osa oppimista, mutta kaikki omakohtaiset ja sosiaaliset motiivit eivät helpota motiivinvähennyksen periaatteita.

Behaviorismi on koulutusoptimistinen: lähes kaikkea voidaan opettaa, kunhan käytössä on oikeat ja tarkat menetelmät (Rauste-von Wright, von Wright & Soini 2003, 149). Orientaatio korostaa taidon kehittymistä, mutta ei ole aikuisten soitonopetukseen tehokkain. Käyttäytymistavoitteiden vuoksi behavioristinen suuntaus jättää vähän tilaa oppilaan omaan ajatteluun sekä opitun reflektointiin ja johtaakin usein opettajakeskeiseen opetukseen.

3.4.2 Kognitiivinen suuntaus

Kognitiivisen orientaatio-suuntauksen mukaan ihmismieli ei ole passiivinen järjestelmä, jonne ärsykkeet saapuvat ja josta sopivat reaktiot lähtevät. Oppija tulkitsee kokemuksia ja antaa päätelmiä tapahtumille, jotka tallentuvat tietoisuuteen. Oppimiseen liittyy tapahtumien uudelleenjärjestelyä, jolloin oppija ajattelee kaikkia elementtejä, jotka ovat ongelmanratkaisun kannalta olennaisia, ja sitone yhteen uusilla tavoilla, kunnes ongelma ratkeaa. Oppimisen myötä huomiomme jäsentyvät, jolloin monimutkaisempienkin asioiden havainnointi muuttuu mahdolliseksi. (Ruohotie 2000, 110.)

Oppiminen on mielekästä vain, kun siihen tarvittavat käsitteet ovat jo yksilön kognitiivisissa rakenteissa. Mekaaninen muistiin painaminen ei ole kytköksissä oppijan kognitiivisiin rakenteisiin ja siksi ulkoa opittu tieto unohtuu herkästi. Uusi tieto prosessoituu vain siinä määrin, mitä kognitiivisessa rakenteessa on saatavilla määrityksiä. Olennaista oppimisen kannalta on opitun tiedon yhdistäminen jo olemassa olevaan skeemaan. (Ruohotie 2000, 111.) Instrumenttiopetuksessa toistojen tärkeys korostuu aikuisia opettaessa. Aikuisille tulee anataa aikaa tiedon sisäistämiseksi ja esimerkiksi alusta asti soittotunneilla mukana ollut teoria auttaa oppijaa ymmärtämään sitä soiton kanssa. Kun teoria ja soitto kulkevat käsi kädessä, tukevat ne toisiaan oppijan tietojärjestelmän rakentumisessa.

Jerome Bruner on nostanut esiin löytävän ja keksivän oppimisen. Hänen mukaansa oppimiseen liittyy kolme lähes yhtäaikaista prosessia: uuden tiedon omaksuminen, transformaatio eli informaation käsittely sopivaksi uusiin tehtäviin ja evaluaatio eli tiedon käsittelytapojen riittävyyden tarkastaminen. (Ruohotie 2000, 112.)

Kognitiivisessa oppipoikajärjestelmässä oppipoika ei opi vain tietoja sekä taitoja vaan myös kyseessä olevalle alalle ominaisia toimintamalleja, normeja sekä arvoja. Kyseisellä teoriolla on etujen lisäksi myös mahdollisia haittapuolia: oppijasta tulee herkästi aiheen spesialisti, jonka tietojen ja taitojen käyttäminen ei välttämättä ole mahdollista uusissa konsepteissa. Tiedon kontekstisidonnaisuudesta voidaan pyrkiä pois ainakin kahdella tavalla: yhdistämällä kyseistä informaatiota moneen yhteyteen ja tiedon jäsentelyllä eli painottamalla tiedon periaatteita sekä kokeilemalla niiden sovelluksia mahdollisimman vaihteleviin tapauksiin ja tekemällä niistä päätelmiä yleisten periaatteiden tasolle. (Rauste-von Wright, von Wright & Soini 2003, 169-170.)

Knowles (1990) kokosi Hilgardin tekemiä perusolettamuksia, joita löytyy myös kognitiivisesta teoriasta. Oppijalle annetun ongelman havainnollisten ominaisuuksien vuoksi opittava asia pitäisi rakentua ja esitellä niin, että pääasialliset ominaisuudet ovat avoimena oppijan tarkastelulle. Annettaessa kokonaiskuva, oppijaa kannustetaan osallistuvaan oppimiseen. Myös tiedon järjestelyn selkeys opettajalle on tärkeää, että suunta opittavassa on yksinkertaisesta monimutkaiseen. Tällöin oppija pystyy rakentamaan tietoa hallitusti ja monimutkaistenkaan tietorakenteiden hallitseminen ei ole vaikeaa. Palaute vahvistaa oikean opitun ja korjaa väärinopitun. Vuorovaikutuksen ollessa opettajan ja oppilaan välillä tasa-arvoinen, palautteen voi antaa keskustelun yhteydessä ja opettaja voi miettiä yhdessä oppijan kanssa ratkaisuja väärinopittuun. Tavoitteiden asettaminen oppijan toimesta on tärkeää, koska oppimisen motivaatio sekä oppijan onnistuminen ja epäonnistuminen määrittelevät

kuinka hän asettaa tulevia tavoitteita. Mielestäni myös opettajan kanssa tehdyt tavoitteet auttavat motivaatioon: tavoitteet ovat tällöin realistisia ja hyvin perusteltuja. (Knowles 1990, 67-68.)

3.4.3 Humanistinen suuntaus

Humanistisessa oppimisorientaatioissa oppimista tarkastellaan oppijan kasvun mahdollisuuksien perspektiivistä. Käyttäytymistä eivät määrää ympäristö ja alitajunta, vaan ihminen voi hallita kohtaloaan. He ovat pohjimmiltaan hyviä, vapaita toimimaan ja käyttäytyminen on inhimillisten valintojen tulos. Oppijoilla on rajattoman kasvun ja kehittymisen mahdollisuudet. (Ruohotie 2000, 112.) Tämän vuoksi suuntaus onkin itseohjautuvuuteen kannustava.

Abraham Maslow esitti tarvehierarkiaan perustuvan motivaatioteorian, jonka mukaan alimpana ovat fysiologiset tarpeet, jotka on tyydytettävä ennen seuraavan tason turvallisuudentarpeita. Näiden jälkeiset tarvetasot ovat yhteenkuuluvuuden, itsearvostuksen ja itsensä toteuttamisen tarpeet. Oppimisen motivaatio syntyy sisältä: se saa alkunsa oppijasta itsestään. Maslown mukaan itsensä toteuttaminen on tavoite oppimiselle ja kouluttajien pitäisi pyrkiä oppimisen aikaansaamiseen, mutta oppijoilla on ensisijainen vastuu oppimisestaan. Kouluttajien tärkein rooli on toimia ohjaajina, koska oppimisen prosessissa keskeisenä on oppijan tarve. (Ruohotie 2000, 113.)

Humanistit olettavat, että ihmisissä on luonnollinen taipumus oppimiseen, ja että oppiminen kukoistaa, jos sille luodaan huolehtiva ja kannustava ympäristö. Allen Toughin itseohjautuvien oppijoiden teoria pohjautuu löytämään kuinka ihmiset oppivat ja mitä ihmiset valitsevat oppia, kun he ohjaavat omaa oppimistaan. Tätä humanistinen orientaatio oikeastaan on, koska seurauksena on, että ohjaajien pitäisi yrittää edistää tai helpottaa oppimisen luonnollista prosessia ilman ohjaajan oman tahdon tyrkytystä siitä, minkä suunnan oppijan oppimisen täytyisi ottaa. (Cross 1981, 228) Humanistisen oppimisen suuntaus on kokemusten reflektointia ja itseohjautuvaksi kasvamista (Raustevon Wright, von Wright & Soini 2003, 198).

3.4.4 Sosiaalisen oppimisen suuntaus

Sosiaalisen oppimisen teorian on kehittänyt alun perin Albert Bandura (Knowles 1990, 95). Teoria hyödyntää sekä behavioristisia että kognitiivisia näkemyksiä ja ehdottaa, että ihmiset oppivat tarkkailemalla toisiaan. Tarkkailu tapahtuu sosiaalisessa ympäristössä ja siitä syntyy ”havainnoiva” tai ”sosiaalinen” oppiminen. Suurin osa käyttäytymismallien oppimisesta syntyy ympäristöä observoimalla ja matkimalla tarkkailemaansa. Tällöin heidän ei tarvitse oppia omien kokeiluidensa kautta. Sosiaalinen oppimisteoria tutkii käyttäytymistä sekä käyttäytymisen muutoksia vuorovaikutusprosesseina. Keskeisiä osatekijöitä ovat ulkoiset osatekijät, kognitiiviset prosessit sekä käyttäytymisen seuraukset. Tarkastelun kohteena ovat yksilö, tämän käyttäytymisen ja ympäristön vuorovaikutus. (Ruohotie 2000, 115-116.)

Opettajan pääsääntöinen työkalu on olla mallina ja esikuvana. Bandura tunnisti kolme vaikutusta sosiaalisen oppimismallin käytöstä oppijoilla: 1) malliseuraus, jossa oppija omaksuu uusia reaktiokaavoja, 2) ehkäisevä tai lisäävä vaikutus, jossa oppija vähentää tai lisää tiheyttä, viivettä tai intensiteettiä jo opittuun reaktioon ja 3) selville saava vaikutus, jossa oppija vastaanottaa ainoastaan malliärsykkeestä ärsykkeen laukaistakseen reaktion, joka ei ole uusi eikä rajoitettu. Imitoinnin kautta oppiminen on erityisen osuva tehtävään, josta henkilöllä on vain pieni kognitiivinen rakenne. (Knowles 1990, 95-96.)

Sosiaalista oppimisorientaatiota voidaan hyödyntää etenkin ryhmäopetuksessa. Instrumenttiopintoihin kannattaakin sisällyttää yhteissoittoa samantasoisten oppilaiden kanssa. Yhdessä ryhmän kanssa teoksien työstäminen auttaa opitun tiedon jakamista sekä mahdollisesti perustietojen ymmärtämistä myös muiden soittajien instrumenteista.

3.4.5 Konstruktivismi

Konstruktivistisen oppimisorientaation perusväite on, että oppiminen on päätelmien määrittelyprosessi: kuinka ihmiset selittävät kokemuksiaan. Henkilökohtainen toiminta on oppimista, johon liittyy oppijan kognitiivisten skeemojen edistysellinen mukautuminen. Yksilön rakentamat merkitykset ovat kytköksissä oppijan aikaisempaan ja sen hetkiseen tiedon koostumukseen – oppiminen on sisäistä kognitiivista toimintaa. Opettajan tehtäviin kuuluu sellaisten kokemusten tarjoaminen, joihin liittyy kognitiivinen ristiriita ja täten rohkaisevat oppijoita hankkimaan uusia tietorakenteita. Tällaisia harjoitteiden ytimessä ovat käytännön aktiviteetit, joita tukemassa ovat esimerkiksi ryhmäkeskustelut. (Ruohotie 2000, 118-119.)

Konstruktivistinen oppimisenäkemys on erityisen yhteneväinen itseohjautuvuuden kanssa, koska se painottaa yhdistettyjä erityispiirteitä aktiivisesta tutkimuksesta, itsenäisyydestä ja yksilöllisyydestä tehtävän oppimisessa (Candy 1991, 278). Toinen samankaltaisuus konstruktivismiin ja muiden oppimisteorioiden välillä on kokemuksen merkitys. Esimerkiksi andragogiikka pitää elämäkokemusta ärsykkeenä, mutta myös resurssina. Myös konstruktivismiin perustana on opitun ja saadun kokemuksen kanssakäyminen. Lisäksi suuri määrä siitä, mitä aikuisoppiminen soveltaa tilannekohtaisesta kognitiosta, on luonteeltaan konstruktivistista. Konstruktivistisen oppimisorientaation näkemys oppimisesta on johdonmukainen ja tieteellinen. Kyseisen oppimisorientaation tuominen opetukseen on kuitenkin haastavaa. Se vaatii opettajalta joustavuutta sekä taitoa huomioida oppijan valmiudet. (Ruohotie 2000, 120.)

Ruohotie (2000, 120–122) on koonnut teoksessaan Maijaliisa Rauste-von Wrightin sekä Johan von Wrightin teoksesta *Oppiminen ja koulutus* (vuoden 1994 painos) konstruktivistisen oppimiskäsityksen yleistyksen:

1. Uuden tiedon omaksuminen tapahtuu käyttämällä aiemmin opittua informaatiota.
2. Oppijan oman toiminnan tulos johtaa oppimiseen.
3. Tavoitteet ohjaavat toimintaa ja oppimisen kriteerit ohjaavat tavoitteita.

4. Oppijan tiedostaminen oman osaamisen ja tiedon määrästä edesauttaa tiedon konstruointia.
5. Opittaessa eri strategioiden käyttämisen vaikutuksena sama asia voidaan ymmärtää ja tulkita monella eri tavalla.
6. Opitun asian käyttäminen uusissa tilanteissa riippuu tietojen ja taitojen jäsentelystä.
7. Vuorovaikutuksella on suuri rooli oppimisessa.
8. Tavoitteellinen oppiminen on opittava taito.
9. Tärkeä osa oppimista on monipuolinen arviointi.
10. Opetussuunnitelmissa tulisi ottaa huomioon oppijan valmiudet sekä tiedon suhteellisuus ja muuttuvuus, ja täten olla joustava.

Itseohjautuvuuden lisäksi suuntaus kannustaa reflektointiin oppimisen yhteydessä. Soitonopetuksessa opettajan tulisikin rohkaista aikuista oppijaa kumpaankin. Esimerkiksi erinomaisena menetelmänä opettaja voi käyttää oppimispäiväkirjaa. Tällöin oppija näkee edistymisensä ja pystyy palaamaan helposti aiemmin opittuun. Reflektion avulla oppija näkee itse, mitä kehitettävää soitosta vielä löytyy.

3.5 Motivaatio

”Ellei ole motivoitunut, ei opi eikä voi oppia” (Rogers 2004, 25).

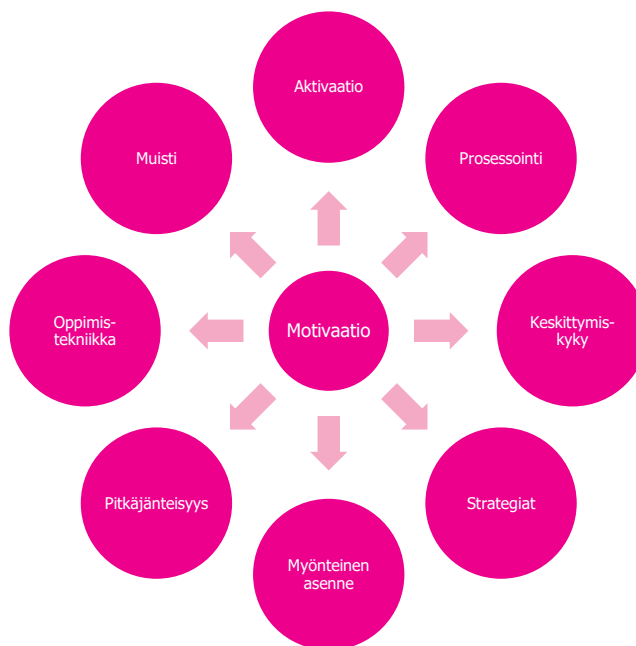
Opettamisen onnistumiseen, opettajan on selvitettävä, mikä oppijaa motivoi. Tällöin motivaation ylläpitäminen onnistuu. Hyvä opettaja asettaa oppilaan oppimiselle sopivat päämäärät yhdessä oppijan kanssa (Pollari & Koppinen 2010, 49). Aikuinen on sisukkaimmillaan, kun hän on päättänyt oppia jonkin asian. Kääntöpuolena on, että toisin kuin lapset, aikuiset ovat vapaita keskeyttämään asian oppimisen motivaation loppuessa. (Rogers 2004, 28.)

”Harjoitteiden lisäksi olen soittanut uutta kappaletta ahkerasti sekä myös edellistä läksykappalettani. Vain koska voin ja olen iloinen huomattessani edistymiseni. Motivaatio onkin suuri tekijä harjoittelussani” (LIITE 1, s.12).

Heikkoon motivaatioon voi olla syinä negatiiviset oppimiskokemukset, kannusteiden vähyyt, vaatimustaso liian korkealla, itsetunnon ongelmat, kilpailevat intressit – kuten monen harrastuksen tasapainottelu – sekä kehittymättömät opiskelutekniikat. Heikko motivaatio voi ilmetä syyllisyytenä, kylästäneisyytenä, ärtyneisyytenä sekä ahdistuneisuutena. (Kauppila 2004, 50.)

”C-kielen harjoittelu on tuntunut hieman ylitsepääsemättömältä haasteelta, jonka vuoksi motivaationi soittaa kyseisiä harjoituksiani on laskenut” (LIITE 1, s.14). ”Turhauttavaa on, että tällaiset perusasiat tuntuvat vielä niin vaikeilta, vaikka ne joskus osasin luonnostaan” (LIITE 1, s.22).

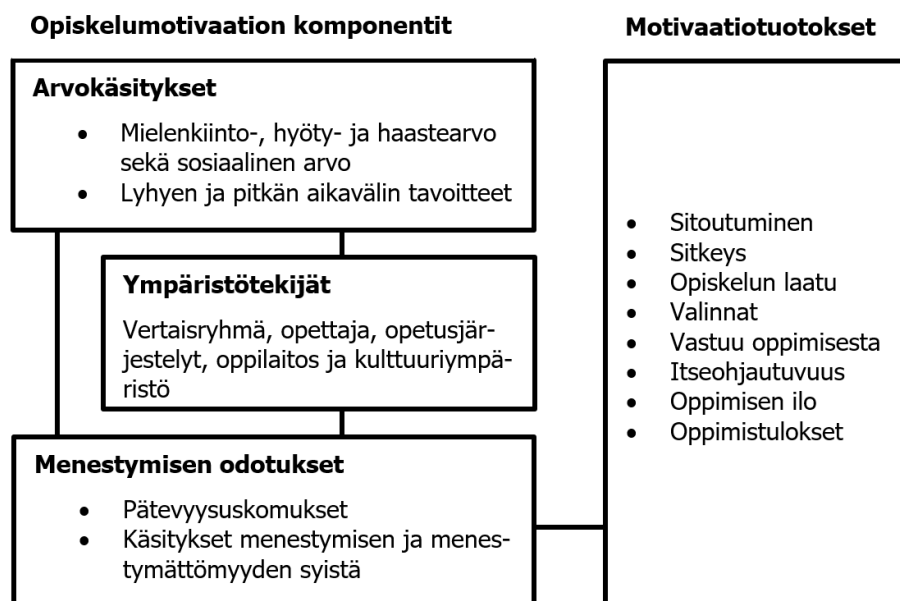
Hyvä motivaatio ajaa oppimaan, koska suuri opiskelumotivaatio edesauttaa muiden oppimisen osa-alueiden kanssa:

KUVIO 2. Opiskelumotivaation yhteydet oppimisen osa-alueisiin (Kauppila 2004, 44).

Ulkoiset motiivit aikuisella syntyvät usein, kun uuden oppiminen tulee elämäntilanteen edellyttämä. Näitä voivat olla esimerkiksi ylennyksen vaatimukset, pätevyyden asettama palkan suuruus ja muutoksen mukana pysyminen. *Sisäiset motiivit* ovat hieman vaikeampi hahmottaa. Esimerkiksi opiskelun kautta uusien ihmisten tapaaminen, opiskelu identiteetin osatekijänä sekä puutteen korjaaminen kuuluvat sisäisiin motiiveihin. (Rogers 2004, 29-30.)

Mikko Anttila kokosi teokseensa (2008, 161) opiskelumotivaation tärkeimmät osatekijät ja motivaatiotuotokset yksinkertaistettuna kaaviona, joka on koottu muun muassa Banduran, Fordin, Hallamin, Pitcrihin, Weinerin sekä Wigfield ja Ecclesin motivaatiomalleista sekä -teorioista:

KUVIO 3. Opiskelumotivaation komponentit ja motivaatiotuotokset (Juvonen & Anttila 2008, 161).

Paul Pintrich kehitti opiskelumotivaatiomallin, jossa yksilö nähdään ajattelevana ja tuntevana kohteena. Mallin mukaan oppija, joka kokee opiskeltavan projektin tai aiheen itselleen arvokkaaksi sekä kokee voivansa menestyä opinnoissaan, sitoutuu parhaiten tehtäväänsä, kestää vaikeankin tehtävän kanssa, käyttää hänelle mieluisia opiskelukeinoja ja onnistuu saamaan hyviä oppimistuloksia. (Anttila 2000, 31-32.)

”Opettaja kyllä motivoi, kun hän kannustaa” (Anttila 2000, 125). ”Minusta on hauskaa soittaa [pianoa] kavereille, onnistuessa se on innostavaa” (Anttila 2000, 128).

Anttilan (2000) tekemässä väitöskirjassa tuloksista voidaan päätellä, että soittotuntien tunneilmapiirillä on vaikutus motivaatioon. Kysyttäessä soittotuntien sosiaalisen vuorovaikutuksen vaikutuksesta motivaatioon, yksi haastateltavista korosti että, jos luennonpitäjä ei miellytä, ei hän myöskään kyseisen luennoitsijan luennoilla käy. Toinen haastateltava vastasi että, jos soitonopettajan kanssa ei tule toimeen, ei oppija todennäköisesti vaivaudu harjoittelemaan eikä antamaan parastaan.

Hilgard työsti perusolettamuksia myös motivaatioon (Knowles 1990, 68). Kannusteita täytyy antaa niitä tarvitseville kuin myös nopeille oppijoille ja heille, joilla on erikoistuneita kelpoisuuksia. Instrumenttiopetuksessa aikuiset tarvitsevat usein lapsia enemmän aikaa uusien asioiden oppimiseen, jolloin kannusteet tulevat tarpeeseen. Oppijan ahdistuneisuuden taso saattaa määrittää oppimisen rohkaisuiden hyödyllisen tai haitallisen vaikutuksen. Sama tavoite voi avata täsmällisiä motiiveja yhdelle oppijalle mutta ei toiselle. Esimerkiksi aikuisten soittotunneilla yhdessä määritetyillä tavoitteilla muun muassa kappaleista voidaan yksilöllistää opetusta sekä asettaa sopivia tavoitteita.

Motiivien ja arvojen sisäinen organisaatio yksilössä on olennainen. Jotkin pitkäntähtäimen tavoitteet vaikuttavat lyhyen aikavälin toimintoihin. (Knowles 1990, 68.) Siksi esimerkiksi samantasoiset musiikinopiskelijat voivat pärjätä paremmin heidän pääinstrumentteihinsa liittyvillä kursseilla kuin niillä, jotka eivät liity. Myös ryhmän oppimisilmapiiri vaikuttaa tyytyväisyyteen oppimisesta kuin myös oppimisen tulokseen, jonka vuoksi esimerkiksi yhteissoittaminen on aikuiselle harrastajalle tärkeää ja hyödyllistä.

4 SOITTOHARRASTUKSEN ALOITTAMINEN AIKUISIÄLLÄ

Alle olen koonnut perustietoja instrumenttiopintojen aloittamisesta aikuisena. Lähteinä käytin aiemmin mainittuja sekä muiden ammattikorkeakouluopiskelijoiden tekemiä oppinäytetöitä, sillä loppuvuonna 2020 tilanteen vuoksi uusiin kirjallisiin lähteisiin käsiksi pääseminen oli mahdotonta. Lisäksi olen alle koonnut lainauksia omasta oppimispäiväkirjastani.

4.1 Soittoharrastuksen aloittamisen syitä

Aikuinen tarvitsee haasteita elämässään. Riittävä haasteellisuus onkin hyvä keino irrottamaan omasta arjesta sekä työn ja perhe-elämän kuvioista. Soittoharrastus voi olla ikään kuin se osa arkea, jossa aikuinen voi toteuttaa itseään vapaasti omalla henkilökohtaisella tavallaan. Instrumenttiopintojen aloittamiseen on monia eri syitä: nuorempana opitun soittotaidon herättelemineen, vaihtelun haluaminen, omaksi iloksi soittaminen, harrastuksesta saaminen haasteita arkeen, soittimen kiinnostavuus sekä musiikin terapeuttisen vaikutuksen vuoksi (Saari 2007, 13-14). Kimmo Lehtonen toteaa teoksessaan *Musiikin ja psykoterapian suhteesta* musiikin toimivan ikään kuin mielikuvien virittäjänä ja sen avulla voimme käsitellä jopa tiedostamattomiakin tunteita (Autioaho 2007, 18). Vaikka aikuisilla on monia eri lähtökohtia sekä kokemusten muokkaamia ominaisuuksia, opettaja ei voi aivan kaikkia piirteitä ottaa huomioon (Knox 1986, 15). Tärkeää on poimia ne ominaisuudet, jotka motivoivat aikuista soittoharrastuksessa eteenpäin.

Kaikilla ei ole lapsuudessa ollut mahdollisuutta instrumenttiopintoihin, jolloin aikuisiällä toteutetaan pitkäaikainen haave. Jos musiikillista taustaa ei ole, soittoharrastuksen aloittamisen motivaationa voi olla esimerkiksi uusien taitojen hyöty työelämässä. Esimerkiksi hoitoalalla toimiva henkilö on voinut aina haluta sisällyttää musiikkia työosaamiseensa ja tästä syystä hakeutuu pianotunneille. Aikuisena aloittaminen tuo iloa, virkistystä sekä onnistumisen tunteita elämään. (Saari 2007, 18.) Taustojen selvittäminen on opettajalle tärkeää, että hän saa selville, mitä oppija jo tietää (Holopainen 2007, 16). Näin opettaja voi ottaa huomioon erilaiset lähtökohdat suunnitellessaan opetusta. Yksilöllinen soitonopetus voidaan toteuttaa esimerkiksi kappalevalinnoilla sekä opetusmenetelmien soveltamisessa. (Viitanen 2013, 7)

Saaren tekemässä tutkimuksessa soittamisen todettiin olevan sopivaa aivojumperaaja dementian ehkäisyä (Saari 2007, 18). Musiikkiharrastus on todettu olevan aivotoimintaa tehostavaa. Aivoalueet, jotka ovat laajentuneet ja kehittyneet, eivät ole vain musiikille omistettuja alueita vaan aivan tavallisia kuulemisen, tuntemisen ja liikkeiden ohjauksen alueita. (Huotilainen & Peltonen 2017, 177). Kari Kurkela listasi teoksessaan *Mielen maisemat ja musiikki: Musiikin esittämisen ja luovan asenteen psykodynaamiikkaa* aikuisen taidonoppimisen vaatimukset: harjoittelu, keskittyminen, kurinalaisuus ja pitkäjänteisyys (Kuisma 2008, 12). Soittotuntien ja harjoittelun säännöllisyys takaa opitun tiedon käyttämisen ja näin sen painumisen syvempään muistiin (Brelo 2012, 13).

”Pidempi aikaväli ei kuitenkaan tuntunut tekevän muutosta edistymiseeni. Tarvitsen selvästi ohjausta, ettei kotona kaikki unohdu heti ja pääsemme kitkemään viikon aikana kehittyneet virheasetnot pois.” (LIITE 1, s.7.)

4.2 Aikuisen soittajan piirteet

Aikuisten vahvuuksia ovat esimerkiksi, kyky ohjata omaa oppimista, vahva motivaatio sekä vahvat tavoitteet soittoharrastukselle. Aikuisen oppijan vahvuuksia ovat myös säännöllisen harjoittelun tarpeellisuuden ymmärtäminen sekä sitoutuminen harrastukseen, sillä soittoharrastus on itsenäistä ja omaehtoisesti aloitettua. (Autioaho 2007; Saari 2007; Piira 2013.)

”Koska olen harjoitellut vähemmän, sormien välit tuntuvat todella suurilta” (LIITE 1, s.17).

Itseohjautuvuutta ei kannata kuitenkaan pitää oletuksena aikuisoppijoiden kanssa: joidenkin taustoihin voi kuulua opettajakeskeinen koulu, jonka vuoksi heittäytyminen itseohjautuvaksi oppilaaksi voi vaatia totuttelua (Pirinen 2004, 26).

Opetetut asiat on hyvä osata perustella, sillä näin oppija saa yhdistäviä tietorakenteita jo aiemmin opittuun. Aikuisen halu tietää tarkasti, mitä ollaan tekemässä, ei ole aina merkinä opettajan kyseenalaistamisesta. Se on aikuisilla yksi oppimistavoista. (Viitanen 2013, 9.) Aikuisoppilas vaatii opettajalta auktoriteettia. Jos oppija kyseenalaistaa opetuksen sisällön, on opettajan oltava valmis perustelemaan käyttämänsä menetelmät. Perustelu on tärkeää, koska aikuiset ovat kriittisempiä kuin lapset (Saari 2007, 21). Rehellinen palautteenanto edistymisestä on tärkeää. Se kertoo oppijalle todennukaisen tilanteen: mikä on kehittynyt ja mitä kannattaa vielä työstää (Viitanen 2013, 10). Vastavuoroisen vuorovaikutuksen saavuttamiseksi oppijalla on selkeä kuva, mitä soittoharrastukselta haluaa, ja opettaja kuuntelee ja kunnioittaa oppijan toiveita (Piira 2013, 28).

Oppimisen laadukkuuteen vaikuttaa aikuisten kyky hallita laajoja asiakokonaisuuksia (Viitanen 2013, 6). Kognitiivisen oppimiskäsityksen Brunerin teoria löytävästä ja keksivästä oppimisesta pätee myös aikuisten instrumenttiopintoihin. Uuden tiedon omaksuminen, informaation käsittely ja tiedon käsittelytapojen tarkastaminen hidastuvat kuitenkin iän myötä. Tämä tulee ottaa huomioon aikuista opettaessa. Ikääntyessä aistit heikentyvät, reaktioaika kasvaa ja voimat pienenevät (Pirinen 2004, 23). Pirinen kuitenkin muistuttaa, että iän vaikutus tietojen omaksumiskykyihin on pienempi kuin motoriisiin kykyihin.

Rogersin kokemuksen mukaan ikä ei ole oppimiseen vaikuttava tekijä, ellei oppijalla ole aivojen toimintaan vaikuttavia fyysisiä tekijöitä. Hänen mukaansa motivaatio on todella paljon tärkeämpi kuin mikään muu osatekijä. (Rogers 2004, 24-25.) Ikääntymisen lisäksi aikuisten heikkoja piirteitä voivat olla muun muassa oppimisen hitaus, asioiden liiallinen analysointi, oppilaan rooliin heittäytymisen vaikeus, fyysinen joustamattomuus. Myös lihaskuivuminen voi olla väärinopittua. Lisäksi aikuisoppijoilla voi olla joskus liian suuri itseluottamus taidoistaan ja odotukset voivat olla jopa liiankin korkealla. (Saari 2007; Brelo 2012.) Oman kömpelyyden huomaaminen voi turhauttaa, mutta samalla on tärkeää muistaa, että kaikkea ei tarvitse osata heti.

”Huomaan itsestäni, että välillä olen melko malttamaton ja soitto sujuu ajatuksissani paljon paremmin, mutta instrumentin hallitsemattomuus palauttaa minut maan pinnalle. Tämä ei tietenkään ole huono asia, vaan muistuttaa minulle miten tärkeää pohjatyö ja perusteiden hallinta on” (LIITE 1, s.15).

Myös useat aikaa vievät tekijät arjessa – kuten perhe, puoliso, työ ja luottamustehtävät – voivat hankaloittaa aikuisen oppimista, sillä kotona harjoitteluun voi jäädä liian vähän aikaa. Tästä syystä aikuiset tarvitsevat vahvemman motivaation sekä enemmän logiikkaa opiskelulle. (Saari 2007; Pirinen 2004.) Soittaminen ja harrastukset yleensäkin tuovat vaihtelua arkipäivän rutiineihin. Nykypäivän kiireisissä vaihtelun tuominen arjen rutiineihin harrastuksen avulla voi rauhoittaa ja irrottaa arjen pyörityksestä (Juvonen 2000, 37). Harrastaminen tuo aikaa itselle. Se on jotain omaa ja merkityksellistä. Kun saa hetken keskittyä itselle tärkeään ja mielihyvää tuottavaan asiaan, jaksaa taas paremmin arkielämässä.

5 OMA KOKEMUKSENI

”Oloni oli sanoin kuvaamattoman virkistynyt.”

Ensimmäisen sellotuntini jälkeinen tuntemus.

En osannut asettaa itselleni tavoitteita sellonsoittoon syksyllä 2019. Nyt katsoessani oppimaani, olen edistynyt enemmän kuin olisin koskaan uskaltanut arvata. Lähtökohtani olivat siinä, etten koskaan ollut pitänyt jouta kädessäni ennen sellon hankkimista, enkä muistanut kielien säveliä. Oppimispäiväkirjastani huokuu alun innostus, mutta hieman myös kärsimättömyys. Minun olisi kannattanut kysyä sellon-opettajaltani, mitä minun on mahdollista oppia ensimmäisenä lukuvuonna. Yhdessä mietityt tavoitteet olisivat toimineet motivoivina tekijöinä sekä kannusteina, mutta suuren innostukseni vuoksi en onneksi tarvinnut lisäkannusteita.

Katson sellonsoittoani yhä yhtenä arjen virkistävänä tekijänä. Kuten oppimispäiväkirjassanikin pohdin, voin olla huoletta osaamatta kaikkea sekä vain kahmia uutta tietoa kaksin käsin. Sellotunnit olivatkin usein kohokohta viikossani. En voi edes ilmaista, kuinka paljon suosittelen uuden instrumentin aloittamista aikuisiällä. Varsinkin, jos kyseessä on musiikkipedagogi.

”Olin niin iloinen, että muistin juuri näiden onnistumisien takia aloittaneenikin uuden instrumentin opettelun. Vaikka ”saavutukseni” olikin todella pieni, opinpahan ainakin jotain täysin uutta.” (LIITE 1, s.11.)

Aikuisille suunnatun materiaalin vähyyks kannattaa ottaa huomioon opetusta suunnitellessa. Soitettavana materiaalina minulla oli opettajan yhdistelmä eri lapsille suunnatuista sellonsoitonoppaista. Itse koin mieluisimmiksi Suzuki sellokoulut, sillä harva kappaleista oli lastenlauluja sekä tunsin klassiset teokset itse opetuksessani käyttämistäni huilukouluista. Toki löytyy myös aikuisia, joista on mukava soittaa tuttuja lastenlauluja: soitettavan teoksen tunteminen auttaa, sillä soittaja tietää alusta asti, miltä kappaleen tulisi kuulostaa.

5.1 Haasteeni aloittelevana sellon-oppilaana

Uuden soittamisen aloittaminen oli haastavaa. En tietenkään odottanut sen olevan helppoa, mutta osaamattomuuteni esimerkiksi sellon virittämisessä yllätti minut. Oloni oli innostuneen lisäksi hyvin kömpelö parin ensimmäisen kuukauden ajan, mutta en antanut sen lannistaa minua.

”Itse kun istun sellon taakse, tuntuu etten olisi koskaan edes nähnyt kenenkään soittavan selloa, vaikka monta vuotta opiskelijoiden sinfoniaorkestereissa olenkin soittanut” (LIITE 1, s. 3).

Kuten ennen sellonsoiton aloittamista aavistin, oikeaoppinen soittoasento oli minulle suurin haaste. Suurimpana tekijänä soittoasennon haasteellisuuteen uskon pohjautuvan huilunsoiton oikealle puolelle kääntyvästä soittoasennosta. Minun yksi ominaisuuteni on, että olen tottunut yli kymmenen vuotta tukemaan instrumenttia vasemman käteni kämmennivelen avulla (katso LIITE 1, s.13). Tästä syystä rystysten pitäminen samassa linjassa sellon otelaudan kanssa on todennäköisesti pitkäaikainen haaste minulla, johon minun pitää ehkä keskittyä toista aikuista oppilasta enemmän.

Vaikka minun teoriapohjani on vahva, esimerkiksi f-avaimelta lukeminen ei ole minulle yhtä luonnollista kuin g-avaimelta. Vielä vuodenvaihteeseen 2020 asti luin f-avainta aina niin, että käänsin jokaisen nuotin päässäni g-avaimen kautta. Esimerkiksi jos, sellonuotissani luki d (f-avaimen kanssa nuottiviivaston keskimmaisella viivalla) näin sen sävelenä h^1 , mutta ajattelin nuotin huijaavan, jonka vuoksi transponoin sävelen soitettavaksi terssiä ylempää ja vielä sen jälkeen alemmalta oktaavilta. Aivan liian monimutkaista, tiedän. Koska olen lukenut f-avainta perustason teorioista lähtien, oli minun vaikeaa opetella tavasta pois. Liian monimutkaisen nuotinluvun vuoksi sellolla soittaminen uusissa kappaleissa oli hidasta. Lopulta yhdistin sellon vapaat kielet tiettyihin nuottiviivoihin, jonka ansiosta nuotinluku helpottui ja aloin hahmottamaan f-avainta sellonsoiton avulla.

Jännittäminen on ollut yksi haasteistani. Halusinkin selvittää, eroaako jännittäminen, kun esiinnyn uuden instrumentin kanssa. Sellotunneilla käymisen lisäksi järjestin pienen konsertin 6.5.2020 klo 17:30 Facebookin livestriimin kautta. Pienimuotoisessa taidonnäytteessäni oli lopulta 22 katsoja ja voin tunnustaa, että minua jännitti. Tosin kaikki jännityksestä ei liittynyt sellonsoittoon: livein toimivuus oli epävarmaa, katsojien määrä yllätti sekä kannustus kommentit eivät tulleet minun ruuduleni, jonka vuoksi olin melko epävarma.

Uuden instrumentin soittaminen jännityksen alla sai minut unohtamaan perusteita kuten käden painon ohjaamisen jouselle ja käsien yhteistyön. Oikeastaan vain sormijärjestys pysyi oikeana – tarkoittaen etteivät sormeni menneet ristiin – vaikka virheitä tapahtuikin.

Jännitys oli täysin erilaista, mitä koen huilunsoitossa: en jännittänyt niinkään virheitä, mutta katsojien mielipide jännitti. Oliko kehittynyt tarpeeksi? Onko soittoni edes tarpeeksi hyvää kuunneltavaksi? (– –) Jännitys ilmeni myös eri tavalla: huilunsoitossa jännitys vaikuttaa ilmavirtaani, jolloin koko soiton laatu kärsii. Sellonsoitossa soitto sijoittuu enemmän ulkoisiin tekijöihin – esimerkiksi käsien toimintaan. Jännityksen vuoksi sormeni hapuilivat hieman oikeita ääniä, eikä jousituksenikaan olleet niin varmoja kuin ennen. Minusta tuntui myös, että nuotinluku oli haasteellisempaa: en pysynyt riveillä, jonka vuoksi saatoin välillä jopa arvailla seuraavaa ääntä ennen, kuin pääsin jälleen nuotissa oikeaan kohtaan. (LIITE 1, s. 25–26.)

5.2 Oman opettajuuteni kehittyminen

Koen, että olen saanut aitiopaikan aikuisoppilaan rooliin. Muutama tekijä on noussut minulla esiin, jotka olen itse alkeisoppilaana kokenut tärkeäksi. Aivan ensimmäisenä oppimistani edistävänä tekijänä on ehdottomasti oppimispäiväkirjan pitäminen. Koen vapaan kirjoittamisen sekä reflektoinnin jäsentelevän ajatuksiani ja saatan oppia uutta pohtiessani itsekseni soittoani ja kirjoittamaani tekstiä. Tulen suosittelemaan oppimispäiväkirjan pitämistä ehdottomasti niin aikuis- kuin lapsioppilaillekin. Reflektoinnin lisäksi oppimispäiväkirja toimii myös edistymisen muistuttajana.

Joseph Lukinsky kokosi artikkelissaan Fulwilerin ajatukset päiväkirjan kirjoittamisesta ja sen tehovasta vaikutuksesta oppimiseen (Lukinsky 1995, 239):

1. Päiväkirjanpito ennen uuden oppimista jäsentelee oppijan muodostuvia oivalluksia ja antaa opiskelija mahdollisuuden ajatella itse.

2. Oppimisen aikana tapahtuva reflektio antaa mahdollisuuden pohtia käsiteltävää oppisisältöä. Tällaisen reflektoinnin kirjoittaminen voi rikastaa oppimiskokemusta.
3. Jälkikäteisreflektio tapahtuu oppijan palatessa jo oppimaansa. Tällöin hän voi keskittyä ongelman olettamuksiin tai sen ratkaisemisen prosessiin.

Oman soittamisen kuvaaminen on ollut todella silmiä avaavaa. Vaikka kuvaamani hetket on kuvattu harjoittelun ja sellotuntien aikana, jonka vuoksi soitto on suurimmaksi osaksi karkean kuuloista ja minulle hieman vaikeaa katsottavaa jälkikäteen, on edistyminen huomattavissa. Jos minulla on aloitteleva aikuinen joskus oppilaana, aion ehdottomasti suositella oman soiton kuvaamista. Niinä hetkinä, kun soittaminen tuntuu junnaavan paikoillaan, videomateriaali todistaa edistymisen. Se motivoi todella, varsinkin jos videolle on tallentunut myös epäonnistumisia, jotka myöhemmin ovat muuttuneet onnistumisiksi.

Havainnollistaminen on avainasemassa aikuisen alkajan kanssa: yksilöllistämällä opettavan asian selittämistä esimerkiksi käyttämällä oppijan ammattiin viittaavia metaforia, oppilaan voi saada itse ymmärtämään opittavan asian hänen elämäkokemuksensa kautta. Esimerkiksi minun tunneillani sellonsoittoa tietenkin käsiteltiin esimerkiksi musiikinteorian pohjalta, mutta huomasin usein itseni selittävän tunnilla jotain asiaa huilunsoiton kautta vain yhdistääkseni opittavaa jo osaamaani tietoon.

”Minulla ei ole sellossa teippejä näyttämässä sormille oikeita paikkoja, joten pelkän 1. sormen paikan kuuleminen on välillä kovinkin työlästä, sillä millä sinne tai tänne sormella niin vire muuttuu. Olenkin laulanut aina etsiessäni oikeaa paikkaa etusormelle ennen soittamisen aloittamista. (– –) Olen onnekas, että voin hakea oikeat äänet kuuntelemalla ja laulamalla samalla kuin soitan, jonka vuoksi saan sormet osumaan oikeille paikoilleen lopulta.” (LIITE 1, sivut 6 & 8.) ”Nyt kun olen käsittänyt harjoituksen kokonaan, voin keskittyä perustamaan soittoni sävellajin pohjalta, jolloin puhtaus on helpompi kuunnella” (LIITE 1, s.18).

Myös soittoasentoon kannattaa kiinnittää erityistä huomiota. Oppijan taustasta riippuen, oikea soittoasento voi olla aluksi hyvinkin epämukava, jonka vuoksi totutteluun tulee käyttää aikaa ja asento on pidettävä oppijan mielessä, että hän oppii, miltä oikean asennon pitäisi näyttää ja tuntua.

”Eniten minua jännitti ennen tunneille tulemista juuri tämä: kuinka minä aikuisena – vaikkakin nuorena sellaisena – taivun vaativaksi huhutun sellon kanssa yhteen?” (LIITE 1, s.2.) ”Olen niin onnekas, että minulla on opettaja, joka keskittyy soittoasennon pienimpiinkin yksityiskohtiin. Tämä on mielestäni hyvin tärkeää minulle oppilaana, sillä saan hyvän tason perusteisiin soiton pohjalle, jonka seurauksena minun ei tarvitse myöhemmin tehdä korjauksia asentooni.” (LIITE 1, s.7.)

Yksi huomaamani seikka soittotunneilla oli opettajan oma hallinta soitettavasta instrumentista: miten vaikuttavalta se kuulostaakin vasta-alkajalle, joka puolestaan lisäsi motivaatiotani oppia. Soittotuntien säännöllisyys on myös merkittävä tekijä aikuisten soittoharrastuksessa. Näin opittua asiaa voidaan hioa oikealla tavalla, eikä opittu unohdu.

”Huomasin ottaneeni hieman takapakkia, sillä ilman tarkkaa viikoittaista ohjausta en ole saanut korjausedotuksia soittamiseeni ja niihin asioihin, joita en ole itse huomannut tekeväni väärin. Soittotuntien säännöllisyys on ehdottomasti tärkeää. Vaikka tunti olikin etänä, sain ehdottomasti tarvitsemiani neuvoja.” (LIITE 1, s.22.)

Motivaatio on aikuisoppijoiden vahvuus, mutta tärkeää opettajalta on ylläpitää oppijan motivaatiota. Tämä tapahtuu esimerkiksi pitämällä läksykappaleet tarpeeksi mutta ei liian haastavina. Kappaleiden sekä harjoitteiden mielekkyys motivoikin aikuista harjoittelemaan.

”Kappaleet edistyvät kyllä taustalla, mutta sisäinen muusikkoni haluaa niiden kuulostavan täysin sujuvilta ja tulkituilta, joihin perustaitoni eivät vielä yllä. Tästä syystä turhaudun, eikä harjoittelu ole mielekästä. (– –) Tiedän, että jos vain malttaisin tehdä yhtä huolellista työtä kappaleissani, nekin edistyisivät enemmän. Minun pitää saada vain suorittamistila pois päältä niitä soittaessani.” (LIITE 1, s.19.)

Opittavat asiat on hyvä jakaa pieniin paloihin. Useaan uuteen asiaan keskittyminen on suuri haaste, jonka vuoksi paremman oppimistuloksen vuoksi niitä kannattaa käydä yksi asia kerrallaan. Kyseisen asian huomasi useampaankin otteeseen (LIITE 1):

”Hetki vasemman [käden] liittyessä mukaan soittoon oikean käden tekniikan taso alenee huomattavasti eikä vasemmankaan käden asento pysy kurissa” (s.8).

”Käsien yhteistyö tuntuu takkuavan, sillä heti sormituksien tullessa mukaan tunnun unohtavan jousen oikeaoppisen käytön. Tässä huomaan heti, kuinka uusien asioiden tekeminen ei tapahdu hetkessä vaan oppilaana minun pitää antaa aikaa omalle kehitykselleni, sillä edistyminen on täysin yksilöllistä eikä tapahdu enää minulla hetkessä niin kuin esimerkiksi 10 vuotta sitten. Tämän takia harjoittelin tällä viikolla käsiä erikseen, etten opettele väärin asioita.” (s.8.)

”Kun jousi tulee mukaan soittamiseen, joudun jakamaan keskittymistäni ja vasen käsi pysyy huonommin oikeassa asennossa ja paikassa. Sen sijaan, että ehtisin vaikuttaa vasempaan käteeni, lähden kompensoimaan soinnin puutetta jousikädelläni ja soitto kuulostaa väkinäiseltä.” (s.10.)

”Hassua kyllä pidän perusasioiden työstämisestä eniten, sillä pystyn keskittymään niissä parhaiten. Kappaleiden soittaminenkin sujui, mutta niissä minulla on tapana säättää itseäni hieman liikaa epäpuhtaudesta sekä äänien syttymättömyydestä. Kappaleet haluaisin osata kelvollisesti heti, sillä niistä kuulee virheet nopeammin ja sujumattomuus ärsyttää minua.” (s.18.)

Olen saanut musiikkipedagogina kallisarvoista kokemusta uudesta soitinryhmästä. Asettamalla itseni oppilaan rooliin vailla aikaisempaa kokemusta kyseisestä soittimesta, olen kasvattanut ammattitaitoani. En malta odottaa, että pääsen oppimaan lisää sellonsoitosta. Vaikka uusi oppimani sivuaa omaa alaani ja opinnäytetyöni jälkeen sellonsoitto jatkuu harrastuksena, soitan ja harjoittelen itseäni varten. Kaikki muu tulee mukavana lisänä. Lähipiirini saa kuunnella innostumistani sekä edistymistäni pidemmän aikaa, sillä jatkossa aion puhua enemmänkin aikuisena aloitetun soittoharrastuksen puolesta.

6 POHDINTA

Työn tavoitteena oli selvittää aikuisten oppimista instrumenttiopintojen alussa käyttämällä itseäni tutkimuksen kohteena. Sellonsoiton aloittaminen tuntui itsessään jo suurelta saavutukselta ja olenkin todella ylpeä, kuinka pitkälle olen kahdeksan kuukauden aikana edennyt. Opinnäytetyöstäni tulikin nopeasti hyvin henkilökohtainen sen ollessa niin suuri osa opiskeluvuottani. Ilman itseni syvää tutkiskelua en olisi saanut näin kattavaa kuvaa aikuisen alkeisoppijan ajatusmaailmasta tutkimukseeni. Jälkikäteisreflektion avulla olen huomannut oppimistuloksieni tapahtuvan tehokkaimmin kognitiiviseen oppimisorientaatioon pohjautuvaan opetukseen. Löydän lisäksi humanistisesta sekä konstruktivistisesta orientaatioista itselleni sopivia piirteitä. Koen osaavani soveltaa myös muita orientaatioita tarkemman tutustumisen sekä pohdinnan ansiosta.

Opinnäytetyöni oli todella opettavainen kokemus minulle. En aloittaessani osannut edes odottaa, kuinka paljon opinnäytetyöni ansiosta olen musiikkipedagogina kasvattanut omaa ammattitaitoani. Olen saanut lähitutkimuksen jousisoitinten maailmaan, jonka ansiosta uskon pystyväni tulevaisuudessa muun muassa ohjaamaan varmallalla otteella oppilasryhmiä, joissa on jousisoittajia. Ilman tämänlaista heittäytymistä opinnäytetyöni työstämiseen, en olisi päässyt samanlaiseen lopputulokseen. Kehotankin niin opettajia kuin opiskelijoitakin tutkimaan aika ajoin omaa oppimistaan: omasta itsestään voi oppia paljon.

Vaikka työni on laaja, on aiheesta vielä ainesta työstämiseen. Jos olisin aloittamassa kyseistä opinnäytetyötä näillä tiedoilla, olisin antanut enemmän itselleni aikaa kirjallisen työn osioon. Luotettavia lähteitä oli käytettävissä paljon, mutta kevään 2020 ollessa haastavaa aikaa kaikille koronaviruksen vuoksi, uusien lähteiden lisähankinta jäi minun osaltani tekemättä. Käytössä olleet lähteet olivat monipuolisia, sillä teoksia oli muun muassa aikuiskasvatuksen ja psykologian aloilta. Lisäksi käytössä oli monia kansainvälisiä teoksia. Sellonsoiton ollessa suuri osa tutkimustani koen, että uppouduin siihen osa-alueeseen opinnäytetyöstäni niin kokonaisvaltaisesti, että kirjallinen osuus jäi takaa-alalle. Vaikka kirjallinen työni onkin pienin osa opinnäytetyötäni, olisi se ansainnut himpun verran enemmän huomiota. Tällöin olisin saanut ehkä kaikki opinnäytetyöni osa-alueet samantasoisiksi. Kirjallinen työ herätti kuitenkin minussa kiinnostuksen aikuisoppimisen teorioihin. Voin kuvitella itseni opiskelemissa aikuiskasvatustiedettä, jos päätän lähteä joskus jatko-opiskelemaan.

Taiteellisen osion onnistumisesta olen ylpeä. Konsertin muuttuessa livestriimiksi, minulta jäi kokematta vielä esiintyminen yleisön edessä, minkä vuoksi minulla on vielä edessä esiintyminen sellolla normaalissa konsertissa. Paljon opittavaa on siis vielä jäljellä. Päällimmäisenä kysymyksenä minulla on sellon kanssa esiintymisestä niinkin tavallinen asia kuin lavalle käveleminen. Miten sellisti saa soittimen jousineen sekä nuotit kannettua sulavasti? Onko sellon piikki esillä jo ennen lavalla oloa? Koska en ole kokenut esiintyjä sellon kanssa, tuntuu etten olisi nähnyt sellistejä esiintymässä, mutta kyseessä on vain oman kokemuksen puute. Tämän lisäksi minua motivoi tästä keväästä eteenpäin löytämäni Paul Tortelierin teos *How I Play. How I Teach*, joka käy yksityiskohtaisesti läpi sellonsoiton eri tekniikoita. Teos lähtee alkeista ja etenee kolmen osion aikana vaikeampiinkin aihealueisiin. Haluan tutkia tulevana kesän aikana kaikkia sellonsoiton mahdollisuuksia oppiakseni vielä enemmän.

Olen iloinen, että videoin harjoitteluani, sillä oppimisestani on näytettävää heille, joita kiinnostaa esimerkki aikuisen alkajan edistymisestä. Videolle on tallentunut niin epäonnistumisia kuin onnistumisiakin. Tästä syystä video antaa kaunistelemattoman kuvan siitä, miltä sellonsoiton aloittaminen aikuisena kuulostaa, mutta myös mitä on mahdollista oppia ensimmäisinä vuosina. Omaan oppimiskemukseeni perustumisen vuoksi työ on vain yksi esimerkki kahdeksan kuukauden tuloksesta. Aihetta voisikin jatkaa esimerkiksi laajemman kvalitatiivisen tutkimuksen avulla, jossa tarkasteltavia oppijoita olisi useampi kuin vain tutkimuksen tekijä. Itse aion jatkaa oman oppimiseni tutkimista sekä ammattitaitoni laajentamista.

LÄHDELUETTELO

- Anttila, Mikko. 2000. Luokanopettajaopiskelijoiden pianonsoiton opiskelumotivaatio ja soittotuntien tunneilmapiiri Joensuussa, Jyväskylässä ja Petroskoissa. Joensuu: Joensuun yliopisto, Kasvatustieteiden tiedekunta.
- Autioaho, Minna. 2007. Aikuinen soiton harrastajana. Opinnäytetyö. Musiikin koulutusohjelma, instrumenttiopetus. Lahden ammattikorkeakoulu. <http://www.theseus.fi/handle/10024/11697>. Viitattu 5.5.2020.
- Blackwell, Kathy & Blackwell, David. 2002. Cello Time Joggers: Cello Book 1. Oxford: Oxford University Press.
- Brelo, Laura 2012. "Vau! Soitinko minä tuon?!" Viulunsoiton aloittaminen aikuisiällä. Opinnäytetyö. Musiikin koulutusohjelma, kulttuuriala. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2012121719745>. Viitattu 5.5.2020.
- Brookfield, Stephen D. 1986. Understanding and Facilitating Adult Learning. Bury St Edmunds, Suffolk: St Edmundsbury Press Limited.
- Candy, Philip C. 1991. Self-direction for Lifelong Learning: A Comprehensive Guide to Theory and Practice. San Francisco, California: Jossey-Bass Inc. Publishers.
- Cross, K. Patricia 1981. Adults as Learners: Increasing Participation and Facilitating Learning. San Francisco, California: Jossey-Bass Inc. Publishers.
- Durkin, Kevin 1995. Developmental Social Psychology: From Infancy to Old Age. Oxford: Blackwell Publishers Inc.
- Feuillard, L. R. 1953. Méthode du jeune violoncelliste: The young violoncellist's method. Paris: Delrieu cop.
- Heaney, Thomas W. & Horton, Aimee I. 1995. Reflektiivinen osallistuminen yhteiskunnalliseen muutokseen. Teoksessa Jack Mezirow. Uudistava oppiminen. Kriittinen reflektio aikuiskoulutuksessa. Helsinki: Painotalo Miktor, 92–116.
- Helkiö, Maija 2002. Matkalla aikuiseksi. Nuorten ajatuksia aikuisuudesta ja aikuisten elämästä. Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto, kasvatustieteen laitos. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2002896686>. Viitattu 15.5.2020.
- Holopainen, Marja 2007. Aikuinen oppijana – aikuisoppijan erityspiirteiden huomioiminen aikuisopetuksessa. Kehittämishankeraportti. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jamk-1192700219-8>. Viitattu 5.5.2020.
- Huotilainen, Minna & Peltonen, Leeni 2017. Tunne aivosi. Helsinki: Otava.
- Juvonen, Antti 2000. ...Johnnyllakin on univormu, heimovaatteet ja -kampa... Musiikillisen erityisorientaation polku musiikkiminän, maailmankuvan ja musiikkimaun heijastamina. Jyväskylän yliopisto, musiikkitiede. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-4099-7>. Viitattu 15.5.2020.
- Juvonen, Antti & Anttila, Mikko 2008. Luokanopettajat ja musiikki: Kohti kolmannen vuosituhannen musiikkikasvatusta osa 4. Joensuun yliopisto, kasvatustieteiden tiedekunnan selosteita. Joensuun yliopistopaino. https://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-219-135-9/urn_isbn_978-952-219-135-9.pdf. Viitattu 5.5.2020.

- Kankainen, Saara 2019. Mitä on elinikäinen oppiminen ja miksi se on tärkeää? Helsingin yliopiston blogi HY+. 15.10.2019. <https://hyplus.helsinki.fi/mita-on-elinikainen-oppiminen-ja-miksi-se-on-tarkeaa/>. Viitattu 21.4.2020.
- Kauppila, Reijo 2004. Opi ja opeta tehokkaasti. Juva: PS-kustannus.
- Knowles, Malcolm 1990. The Adult Learner: A Neglected Species. Houston, Texas: Gulf Publishing Company.
- Knox, Alan B. 1986. Helping adults learn. San Francisco, California: Jossey-Bass Inc. Publishers.
- Koro, Jukka 1999. Itseohjautuvuuden ja itseohjatun oppimisen vuosikymmen. Teoksessa Ritva Grönstrand. Kasvava aikuinen. Jyväskylä: Gummerus Kirjapaino Oy, 8–23.
- Koski, Leena & Moore, Erja 2001. Näkökulmia aikuisuuteen ja aikuiskasvatukseen. Aikuiskasvatus: aikuiskasvatustieteellinen aikakauslehti 21/2001. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ELE-784851>. Viitattu 20.2.2020.
- Kuisma, Ulla-Riikka 2008. Merja 40V. sellonsoiton aloittajana: Miten ja miksi aikuinen oppii? Pedagoginen opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jamk-1201086117-3>. Viitattu 5.5.2020.
- Lastenoikeudet <https://www.lapsenoikeudet.fi/lapsen-oikeuksien-sopimus-turvaa-lasten-ihmisoikeudet/sopimus-kokonaisuudessaan/#1-artikla>. Viitattu 20.2.2020.
- Lastensuojelulaki 417/2007. <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2007/20070417?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=417%2F2007>. Viitattu 20.2.2020.
- Levinson, Daniel J. 1979. The Seasons of Man's Life. New York: Ballantine Books.
- Lukinsky, Joseph 1995. Reflektiivinen vetäytyminen päiväkirjan avulla. Teoksessa Jack Mezirow. Uudistava oppiminen. Kriittinen reflektio aikuiskoulutuksessa. Helsinki: Painotalo Miktor, 233–256.
- Perho, Hannu & Korhonen, Merja 2003. Siirtymien sijoittuminen ja sisältö varhaisaikuisuudessa. Teoksessa Paula Lyytinen, Mikko Korhonen & Heikki Lyytinen. Näkökulmia kehityspsykologiaan: Kehitys kontekstissaan. Porvoo: WS Bookwell Oy. 323–342.
- Piira, Taru 2013. Lähtökohtia ja näkökulmia viulunsoitossa kehittymiselle. Opinnäytetyö. Musiikin koulutusohjelma. Instrumenttiopetus. Lahden ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-201305107694>. Viitattu 5.5.2020.
- Pirinen, Anne 2004. Toimintatutkimus käytettävyysskoulutuksen järjestämisestä. Tietojärjestelmätieteen Pro gradu -tutkielma. Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-2004951251>. Viitattu 5.5.2020.
- Pollari, Jorma & Koppinen, Marja-Leena 2010. Ketä kannattaa opettaa? Jyväskylä: PS-kustannus.
- Pulkkinen, Lea 2016. Mitä on aikuisuus? Helsingin Sanomat. Verkkojulkaisu. 18.11.2016. <https://www.hs.fi/tiede/art-2000004875421.html>. Viitattu 20.2.2020.
- Rauste-von Wright, Maijaliisa, von Wright, Johan & Soini, Tiina 2003. Oppiminen ja koulutus. Juva: WS Bookwell Oy.

Rogers, Jenny 2004. Aikuisoppiminen. Tampere: Tammer-Paino Oy.

Ruohotie, Pekka 2000. Oppiminen ja ammatillinen kasvu. Juva: WS Bookwell Oy.

Saari, Kaisa 2007. Vierivä kivi ei sammaloidu - Aikuinen musiikin opetuksen haasteena. Pedagoginen opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:jamk-1203076286-7>. Viitattu 5.5.2020.

Sirén, Anna 2016. Aikuisena aloitettu soittoharrastus vaatii armoa ja aikaa. Yle Uutiset. Verkkojulkaisu. 21.2.2016. <https://yle.fi/uutiset/3-8660401>. Viitattu 14.5.2020.

Tight, Malcolm 1996. Adult Education and Training. New York: Routledge.

Tilastokeskus. Ikäkausi. <http://www.stat.fi/meta/luokitukset/ikakausi/022-1979/index.html>. Viitattu 20.2.2020.

Tilastokeskus. Väestörakenne. <http://www.stat.fi/meta/til/vaerak.html>. Viitattu 20.2.2020.

van der Kamp, Max. 1992 Effective adult learning. Teoksessa Tuijnman, Albert & van der Kamp, Alex. Learning Across the Lifespan: Theories, Research, Policies. New York: Pergamon Press, Inc. 191-204.

Viitanen, Elina 2013. Johdatus aikuisen alkajan sellonsoitonopetukseen. Opinnäytetyö. Musiikin koulutusohjelma. Metropolia Ammattikorkeakoulu. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2013120319822>. Viitattu 5.5.2020.

Ylönen, Merja 2011. Aikuiset opin polulla. Oppimistukikeskuksen asiakkaiden opiskelukokemuksista ja kouluttautumishalukkuudelle merkityksellisistä tekijöistä. Joensuun yliopisto. https://epublications.uef.fi/pub/urn_isbn_978-952-61-0520-8/urn_isbn_978-952-61-0520-8.pdf. Viitattu 15.5.2020.

LIITE 1: SELLOPÄIVÄKIRJA

Opinnäytetyön oppimispäiväkirja

SISÄLLYSLUETTELO

SYKSYN ENSIMMÄINEN PUOLIKAS	1
SYKSYN TOINEN PUOLIKAS	9
KEVÄÄN ENSIMMÄINEN PUOLIKAS	17
KEVÄÄN TOINEN PUOLIKAS	22

SYKSYN ENSIMMÄINEN PUOLIKAS

Alkutausta ja tavoitteet

En oikein tiennyt aloittaessa, mitä odottaa. Sellon sain jo keväällä ja syksyn tuntien alkamista odotin lapsen tavoin kuin kuuta nousevaa. Koko kesän mietin tavoitteita itselleni ja ne seilasivatkin laidasta laitaan: pelkän *Aurinkolaulun* oppimisesta Tshaikovskin *Joutsenlammen* teemaan. Mitä vajaassa vuodessa voi aikuinen oppia? Ja vielä sellolla?

Oma taustani on noin 14 vuotta huilunsoittoa, josta reilut 7 vuotta olen opiskellut sitä jonkinlaisessa ammatillisessa koulutuksessa. Mukaan mahtuu pari vuotta pianonsoittoa lapsuudestani sekä ammatitopintojen sivuainevalinnasta. Huomattakoon, että sellon olisin silloin aikoinaan halunnut sivuaineksi, jonka vuoksi tässä teen juuri kyseisellä soittimella tutkimusta aikuisen oppimisesta: minulla ei ole siitä minkäänlaista kokemusta tai tietoa, mutta intoa ja kiinnostusta löytyy senkin edestä ja mikä sen parempaa?

Saan opetusta kerran viikossa 45 minuutin verran alkaen 16.9.2019 Tarkempi määrä pidetyistä tunneista määrittyy keväällä, kun opinnäytetyöni lähestyy loppua. Arvioni mukaan tunteja tulisi noin 20–25.

Ensimmäinen soittotunti

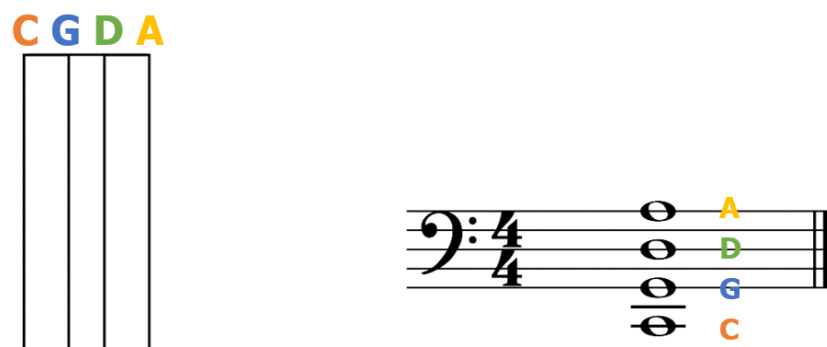
16.9.2019 Ensimmäinen soittotunti!

Oloni oli sanoin kuvaamattoman virkistynyt. Varsinkin viimeisen vuoden musiikkipedagogiopiskelijana sekä jo huilunsoitonopettajana toimineena sain olla niin sanotusti nollat taulussa. Ei tietenkään

siinä mielessä, että olisin vain hönöttänyt koko 45 minuutin ajan kuuntelematta, vain että sain keskittyä siihen, ettei minun tarvinnutkaan tietää yhtään mitään. Minun piti vain keskittyä imemään tietoa itseeni kuin sieni – jota totta totisesti tein – ja iloita niistä pienistä etenemisistä, joita jo itse huomasin tunnin aikana tapahtuvan.

Aloitimme hyvän soittoasennon löytämisellä. Eniten minua jännitti ennen tunneille tulemista juuri tämä: kuinka minä aikuisena – vaikkakin nuorena sellaisena – taivun vaativaksi huhutun sellon kanssa yhteen? Ja varsinkin huilistina, jonka vuoksi käsieni asento on jo lähes 60 % elämästäni ollut soittaessa oikealla puolella kehoani. Kokeilimme sellon kanssa käsien joustavuutta. Eniten minua kiristi vasemman käden oikaiseminen suoraksi vasemmalle puolelle ennen sen taivuttamista sellon kaulalle. Tämä kireys ei onneksi tule koskaan selloa soittaessa vastaan, mutta olisi näin jälkikäteen mietittynä varmasti vähennettävissä ahkeralla venyttelyllä. Vielä huilunsoiton oikeapuolisuus ei ole kostautunut, vaan kädet tuntuvat asettuvan niin mukavasti, kuin vain voin kuvitella, sellon ympärille.

Jatkoimme tutustumalla sellon kieliin. Toinen jännityksen aihe minulle: opinko koskaan muistamaan sellon kielet? Miten ihmeessä ne voi muistaa? Tuleeko oppimispäiväkirjani olemaan vain sitä, että kerron uudelleen ja uudelleen, kuinka jälleen unohdin kielten nimet? Ehkä, mutta tällä hetkellä minusta ei kuitenkaan tunnu siltä. Tässä tulee minun ja ehkä jonkun toisen aikuisoppilaan ero: minun musiikkipohjani on hyvin vahva. Siitä minä en valitettavasti pääse mihinkään, vaikka kuinka toivoisin olevani untuvikko sello-oppilas. Näen musiikinteorian hyvin analyttisenä ja matemaattisena sekä kaikessa musiikissa mitä teen. Tästä syystä, kun sellon sain käteeni ja sitä hieman opiskelin itse, yhdistin että kielet **C G D** ja **A** menevät *kvinteissä*. Se ei ole paljon yhdistämistä meille musiikkia opiskeleville tai sitä työkseen tekeville, mutta kyllä se minua heti auttoi. Sillä jos minä yhden reunakielen muistan, voin hyvin laskea muut.

KUVIO 1. JA NUOTTIESIMERKKI 1. Sellon kielet järjestyksessä sekä nuottiviivastolla.

Sellon kielet minulle selitettynä: A kieli löytyy f-avaimen ylimmältä riviltä, D keskimmäiseltä, G alimmalta ja C toiselta ala-apuviivalta. Hahmotan itse helpoiten, kun yhdistän kielet nuottiviivastoon jonkinlaisen kuvan avulla.

Omilta musiikkiopistoajoiltani muistan säveltapailutunneilta kuinka helppoa eräälle sellistille säveltapailu oli. Mietin syitä siihen silloin, mutta kesällä se minulle vasta valkeni, kuinka kehittävää sävelkorvalle jousisoittimen soittaminen on. Itse malttamattomana, kun yritin soittaa *Lennä lennä leppäkerttua* korvakuulolta, jouduin hakemaan säveliä ensin laulaen, jonka jälkeen käytin korvassa olevaa melodiaa etsiäkseni oikeat sävelet sellolta. En siis tässä vaiheessa todellakaan muistanut miten päin ja missä ne kielet menivätkään. Mutta hassua kyllä: en osaa virittää selloa! Tiedän, että viritys tapahtuu A sävelellä niin kuin huilullakin, mutta pianon ja sellon resonanssi eivät jotenkin heti ainaakaan istu minun korvaani niin, että saisin sen sävelen paikoilleen. Ja mitä ne kvintit sitten? Ne eivät ole puhtaita, sen tiedän, mutta että korva voi olla puuroa, jos se ei ole tottunut tekemään jotain uutta.

Ensimmäisen viikon kotiharjoittelu

18.9.2019

En tiedä kuinka paljon sellonsoiton alkeisoppilaiden pitäisi soittaa kotona, mutta se mitä sain läksyksi riitti noin 15 minuutin mukavaan harjoitteluun. Siinä ajassa ehdin virittää – ja samalla harjoitella jousiotetta – soittaa harjoitusetydit *näppäillen* sekä tehdä vetojousiharjoitusta D ja G kielillä. Harjoittelin myös jousen kuljetusta päästä päähän yhden käden sormilla.

Jousen pitäminen on todella vaikeaa. Ainakin näin aluksi. Tuntuu, että en saa kättä mitenkään rennoksi vaan ainakin yksi sormi puristaa koko ajan käden jännittyneisyydestä puhumattakaan. Kun käsi alkaa rentoutua harjoituksessa, sormien ja käden ote muuttuu aivan täysin jousen painosta.

Kuvasin tänään myös oman harjoitteluni. Olihan se kömpelön näköistä, mutta myös mukavaa katsottavaa. En ihan ymmärrä miten sellistit virittävät: kummalla kädellä niitä pikkuviritystappeja säädetään, kun se jousi on oikeassa kädessä? Ymmärrän että voi samalla kädellä, kun jousen hallinta on täydellinen mutta minulle se on tällä viikolla tuottanut ongelmia. Itse kun istun sellon taakse, tuntuu etten olisi koskaan edes nähnyt kenenkään soittavan selloa, vaikka monta vuotta opiskelijoiden sinfoniaorkestereissa olenkin soittanut. Olen ottanut peilin eteeni kotona, että saisin visuaalista apua niin sanotusti ulkopuolelta, mutta silti oloni on todella vieraantunut. Kyllä se tästä. Pitää muistaa kysyä näitä asioita ensi soittotunnilla.

Toinen soittotunti

23.9.2019

Pääsimme jo uusiin moneen uuteen asiaan täälläkin tunnilla, kuten työntöjouseen sekä vasemman käden asentoon. 45 minuuttia tuntuu hurautuvan todella nopeasti, jonka vuoksi luulen jossain vaiheessa tulevan stoppi tämän kaiken uuden tiedon sisäistämiseen sekä muistamiseen yhtä aikaa. Sain apua viritykseen ja hahmotin jo hieman, miltä oikea vire sellolla kuulostaa. Toki sen saaminen

kohdalleen on oma hommansa, sillä nyt minä vain jousitin ja sanoin milloin vire oli oikein, kun opettaja viritti nuppeja reilusta alavireisyydestä lähtien, että kuulisin sen itse paremmin.

Jousen hallinta on ehkä hieman parantunut viikossa, en osaa tarkemmin itse sanoa. Asento tuntuu itselle helpommin löydettävältä, joka on jo jotain. Kantajousessa hallinta on suurin, mutta mitä lähemmäs kärkeä menen vetojousessa sitä alemmas – kohti tallaa – jousi tuntuu laskevan. Halusin sitä tai en. Työntöjousta harjoitellessamme ongelma toistui, mutta enemmän seilailumallilla: jousi seilasi tallan ja otelaudan välillä vaikka pistin koko käteni painon jousituksiin.

† Huomasimme myös ensimmäisen ”huilistiongelmakohdan”: jousikäden toivottaisiin olevan kallellaan enemmän etusormen sekä peukalon suuntaan, mutta minulla huilunsoitosta tukipisteidenhaku tulee peukalon sekä pikkurillin kesken, eli juuri vastakkaiseen suuntaan. Pystyisin huilua pitämään vain leuan tukipisteen sekä oikean käden peukalon ja pikkurillin avulla ylhäällä, jonka vuoksi haen ilmeisesti samaa tukea myös jousen hallintaan. Tähän teimme rystysiä rentouttavaa liikettä kynän avulla, sillä asennon kääntäminen on periaatteessa yksinkertainen liike, mutta minulle koko jousen pituus tuo hallinnassa ongelman, jonka vuoksi tukeudun vääriin tukipisteisiin sekä asentoon.

Vetojousen lisäksi otimme vasemman käden mukaan soittoon. Ensin ilman jousta tietenkin. Aloitimme etsimällä sormien paikkaa kielillä ensimmäisessä asemassa. Tästä pääsemme jo toiseen huilistiongelmaan, mutta siitä lisää kohta. Oma kehoni tuntui jo ensimmäisellä tunnilla kireältä vasenta kättä nostaessa. Nyt kireyttä ei tuntunut kädessä vaan oikeastaan vasemmassa olkapäässä, joka ilmeisesti nousi melko huomattavasti sormien asetteluun yhteydessä. Sen rentouttaminen oli vaikeaa irrottaa koko käden laskemisesta, joten olkapää nousi aina aika ajoin. Soitin näppäilemällä Aurinkolaulun, joka osui ensimmäisellä kerralla parhaiten kohdalleen. Toki siinä käytettiin vain avointa kieltä ja 1. sormeaa (=etusormeaa).

Sitten päästäänkin toiseen huomaamaani huilistiongelmaan niin sanotusti: vasemman käden asento pitäisi olla rystysistä otelaudan myötäinen, mutta minulla on taipuvuutta kääntää kättä etusormeaa päin (katso kuvat 1 & 2). Tällöin rystyset nousevat todella korkealle nimettömän ja pikkusormen kohdalta verrattuna muuhun käteen. Tähän asentoon taipuvuus johtaa juurensa jälleen mielestäni huilun soittoasennosta: vasemman etusormen tyvi/rystysen sisäpuoli sekä peukalo voisivat kahdestaan pitää huilua hallinnassa. Ainakin minun huiluni koneisto on ulosvedetty vasemman käden kohdalta, jolloin sen läpät ulkonevat nimettömän kohdalta, jolloin rystysten ei tarvitse mennä huilun suuntaisesti. Selossa, kun pitäisi pitää kättä juuri toisin, aiheuttaa se minulla kireyttä koko käden alueelle.

Kuvat 1 & 2. Kämmennivel on otelaudassa kiinni ja käsi ei ole kaulan kanssa samansuuntaisesti.

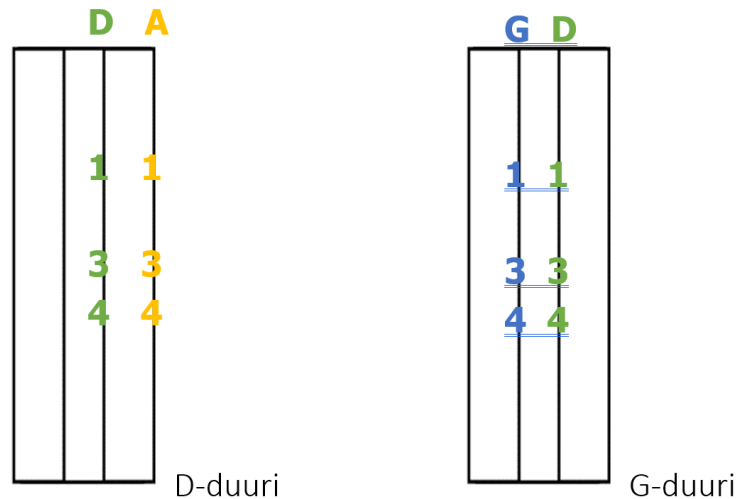
Toisen viikon kotiharjoittelu

27.9.2019

Olen sinnikkäästi soittanut vapaita kieliä ensin vain vetojousella tarkistaen asennon, jonka jälkeen olen ottanut työntäjousen mukaan. Jousi on seilannut yhä otelaudan ja tallan välissä, sitä en ole voinut estää. Jousen jouhet kaipaavat kipeästi uusimista, sillä tällä hetkellä minulla on vaikeuksia löysien jousien seasta huomata, onko jousi tarpeeksi kireällä. Naapuriparat ovat joutuneet kuuntelemaan jo toista viikkoa sinnikästä vapaiden kielten jyystöä ja vielä aika epävireistä sellaista. Olen yrittänyt virittää niin hyvin kuin mahdollista joka kerta ennen harjoittelun aloittamista, mutta se on todella vaikeaa, kun en voi soittaa ja virittää samaan aikaan. Jos vain teen hienosäätöä kielten välillä, enkä lähde nostamaan virettä huomattavasta alavireisyydestä, en kuule puhtaan vireyden kohtaa kunnolla ja silloin kielet jäävät aina hieman epävireisiksi.

Aurinkolaulu sujuu toisina päivinä paremmin kuin toisina. Olkapää ja vasen käsi nousevat kilpaa, mutta olkapäähän keksin hyvän muistutuskeinon: minulla on sellaisia rannepainoja, jotka pitäisi nilkkapainojen tavoin kääriä ranteen ympärille, mutta olen aukaissut painon ja asettanut sen vasemman olkapääni päälle muistuttamaan sen rentouttamisesta. Se toimii välillä todella hyvin ja muistan korjata asentoani kotona. Ja jos joku sellisti haluaa kovaa treeniä, niin ei kun rannepaino jousikäteen ja soittamaan!

Minulla ei ole sellossa teippejä näyttämässä sormille oikeita paikkoja, joten pelkän 1. sormen paikan kuuleminen on välillä kovinkin työlästä, sillä millä sinne tai tänne sormella niin vire muuttuu. Olenkin laulanut aina etsiessäni oikeaa paikkaa etusormelle ennen soittamisen aloittamista. Kokeilin myös tapailla yhtenä päivänä D- ja G-duuriasteikoita itse ensin laulamalla ja sen jälkeen etsimällä oikeat kohdat kieliltä. Löysin tämän:

KUVIO 2. D- ja G-duurien sävelet sellon kielillä sormijärjestyksillä kuvattuna.

Sormitukset etenevät käsittääkseni samalla tavalla! Lähtien perussävelestä, eli avoimesta kielestä, jonka jälkeen tulee etusormi, nimetön, pikkurilli ja seuraava avoin kieli, etusormi, nimetön ja pikkurilli. Ja alaspäin tullessa käänteisessä järjestyksessä. Ai että oli sävelissä hakemista kaiken sen epä-vireyden keskellä, en tiedä mikä räökkäsi naapureitani enemmän: sellon vinkuminen vai minun huutolaulamiseni kuullakseni oikean sävelen. Pikkurilliä en voinut käyttää kuin muutamaan otteeseen, oli se niin kivuliasta, mutta tulipahan testattua tämäkin.

Kolmas soittotunti

30.9.2019

Otimme tunnilla vetojousta mukaan enemmän. Aluksi uusi jousitus tuntui haastavalta ja jousi elikin omaa elämäänsä hallintayrityksistäni huolimatta. Teimme alla olevan nuottinnuksen mukaan harjoitusta: Jousitus lähtee kannasta kokojousella kärkeen, jossa kahdeksasosanuottien tahtiin teemme työntö- ja vetojouset jousen kärkiosassa. Kärjestä lähdimme työntöjousella kokojousen mitalla tyveen ja teimme siellä saman kahdeksasosien verran kestävän kääntymisen. Tätä harjoittelimme usean toiston verran sekä G- että D-kielillä.

NUOTTIESIMERKKI 2. Veto- ja työntöjousiharjoitus.

Tämän lisäksi teimme harjoituksia jousikäden sormien rentouttamista ja hallintaa varten: Vaihdoin soittettavaa kieltä aina jousituksen muuttuessa ja liioittelimme käden asentoa joka jousituksella. Harjoitus lähti D-kieleltä vetojousella, jossa käsi oli enemmän supussa. Jousen lähentyessä kärkeä käsi niin sanotusti avautui, sillä sormet oikenivat, ja vaihdoin G-kielelle työntöjousta varten. Mitä lähempänä tyveä taas olimme, sitä enemmän sormia koukistettiin.

Jousiharjoitusten jälkeen aloimme jälleen työstämään vasenta kättäni. Asento tuottaa minulle vielä vaikeuksia, sillä käsi jännittyy automaattisesti ja haluaa kääntyä ylöspäin sellon kaulalla. Sormeni eivät ole tottuneet kielten painamiseen, joten epämukavuus sormenpäissä aiheutti myös jännitystä kädessäni. Harjoittelimme Aurinkolaulun avulla sormien oikeita paikkoja lähtemällä välillä 1. sormen ääneltä ja välillä 2. sormen. Näin pääsimme kokeilemaan jokaisen sormen asentoa.

Kolmannen viikon kotiharjoittelu

8.10.2019

Tämä viikko oli hieman pidempi harjoitteluviikko, sillä vaihdoin soittotunnin paikkaa maanantailta torstaille. Sain siis kaikessa rauhassa harjoitella puolitoista viikkoa kotona tunnilla käytyjä harjoituksia. Pidempi aikaväli ei kuitenkaan tuntunut tekevän muutosta edistymiseeni. Tarvitsen selvästi ohjausta, ettei kotona kaikki unohdu heti ja pääsemme kitkemään viikon aikana kehittyneet virheasennot pois.

Harjoittelin noin 20 minuuttia kerrallaan, sillä siinä ajassa ehdin käymään harjoitukset rauhassa läpi, eikä asentoni ehdi romahtaa käsien väsymyksen ja jännityksen seurauksena. En harjoitellut ihan joka päivä, sillä vasemman käteni sormenpäät ovat todella hellänä vähäisenkin soittamisen jälkeen. Otin harjoitteluuni mukaan vasemman olkapääni painon lisäksi hierontapallon vasenta kämmentäni vasten, kun etsin sormieni paikkaa sellon kaulalla. Tämä on auttanut minua etsimään sormien pyöreyttä sekä huomaamaan jännittyneisyyden.

Jousiharjoitukset ovat sujuneet mukavasti ja ne ovatkin tällä hetkellä lempiharjoituksiani: vapaita kieliä soittamalla saan hyvän ja täyteläisen äänen sekä pystyn keskittymään tarkasti jousen hallintaan. Sormien joustamisessa minulla on vielä työtä, mutta eiköhän sekin parane muutamassa viikossa.

Neljäs soittotunti

10.10.2019

Kävimme syvemmin jousitekniikkaa veto- ja työntöjousitusten avulla. Olen niin onnekas, että minulla on opettaja, joka keskittyy soittoasennon pienimpiinkin yksityiskohtiin. Tämä on mielestäni hyvin tärkeää minulle oppilaana, sillä saan hyvän tason perusteisiin soiton pohjalle, jonka seurauksena minun ei tarvitse myöhemmin tehdä korjauksia asentooni. Olen mukavuudenhaluinen soittaessa,

joten soittaisin mieluummin asennossa, joka tuntuu sillä hetkellä hyvältä kuin siinä, joka on oikein pidemmällä aikavälillä. Tämän vuoksi tottuminen täysin oikeaan asentoon heti alusta lähtien säästää minulta uudelleenopettelemisen työn.

Jousen käyttö alkaa tuntua jo luontevalta ja hallitsen sitä paljon paremmin kuin esimerkiksi viikko sitten. Tunnen koko käteni painon jousen kautta sellon kielillä ja pystyn hallitsemaan jouta koko mitalta huomattavasti enemmän. Käteni asento kallistuu oikeaan suuntaan eikä enää hae tukipisteitä huilusoittotaustastani. Jatkan samoja jousiharjoituksia kotona kuin viime soittotuntinikin jälkeen.

Vasen käteni on sitten eri asia: Heti vasemman liittyessä mukaan soittoon oikean käden tekniikan taso alenee huomattavasti eikä vasemmankaan käden asento pysy kurissa. Etusormeni sellon kielillä tahtoo liikkua kaulaa alaspäin. Ranteen asento on vaikea löytää, jonka seurauksena kielten painaminen tapahtuu vain sormien voimalla ja sormeni saattavat painon alla luiskahtaa nivelten kohdilta yliasentoihin. Tästä syystä teen harjoitukset, joissa vasen käsi on mukana, ilman jouta, että voin keskittyä vain vasempaan käteeni. Aurinkolaulun lisäksi sain G-duurin kotiin harjoiteltavaksi. Kiva saada jotain uutta ”ohjelmistoon”!

Neljännän viikon kotiharjoittelu

SYYSLOMA

22.10.2019

Harjoitteluani hidasti hieman syyslomaviikko, jolloin matkustelu läpi Suomen esti sellon mukana pitämisen. Lomalta palanneena ja hyvin levänneenä olen jatkanut sellonsoittoa ja huomannut, että taitoni ovat hautuneet ja soitto tuntuu jälleen mukavalta. Sello sopii paremmin käteeni ja saan pidettyä vasemman käden asennon paremmin sellon kaulan myötäisesti kuin esimerkiksi viime soittotunnilla.

Olen aloittanut harjoitteluni tällä viikolla ensin vapailla kielillä pelkällä jousella, ja sen jälkeen ottanut sormet mukaan ilman jouta, että voin keskittyä vain vasemman käteni asentoon. Käsien yhteistyö tuntuu takkuavan, sillä heti sormituksien tullessa mukaan tunnun unohtavan jousen oikeaoppisen käytön heti. Tässä huomaan heti, kuinka uusien asioiden tekeminen ei tapahdu hetkessä vaan oppilaana minun pitää antaa aikaa omalle kehitykselleni, sillä edistyminen on täysin yksilöllistä eikä tapahdu enää minulla hetkessä niin kuin esimerkiksi 10 vuotta sitten. Tämän takia harjoittelin tällä viikolla käsiä erikseen, etten opettele väärin asioita.

G-duurin saan jo kuulostamaan siltä miltä sen pitäisi, mutta vasemman käden sormet hakevat vielä ensimmäisillä kerroilla paikkojaan. Olen onnekas, että voin hakea oikeat äänet kuuntelemalla ja laulamalla samalla kuin soitan, jonka vuoksi saan sormet osumaan oikeille paikoilleen lopulta. Asteikon soittaminen ylös tuntuu luontevammalta kuin sen soittaminen alaspäin, sillä sormeni tahtovat liikkua kohti 4. sormeaa sen ollessa painettuna alas. Tästä syystä vire nousee ja joudun hakemaan sormien paikkoja jälleen. 1. sormi tuntuu olevan kaikista vaikein pitää paikoillaan, sillä se liukuu lähemmäs muita alas sellon kaulalla.

SYKSYN TOINEN PUOLIKAS

Viides soittotunti

24.10.2019

Loman jälkeinen tunti meni oikein mukavasti. Minua jännitti, etten ollut saanut soitettua käsiä yhteen niin paljon kuin olin toivonut, mutta saimme yhdessä opettajan kanssa käsien yhteistyötä vähän paremmaksi. Aloitimme tunnin jousiharjoituksilla. Soittaessani kärkijouseen otteeni lipeää hieman, enkä saa pidettyä käteni painoa niin hyvin kuin jousituksen alussa. Harjoittelimme tätä ottamalla jousituksen kannasta keskiosaan iskuilla 1, 2, 3, ja kärjen iskulla 4. Aluksi soitostani kuului selvä painotus iskulla 4, sillä otin kärjen liian voimakkaasti ja nopeasti. Vähitellen jousitus tasaantui eikä nopeuden muutosta kuullut niin selvästi:

NUOTTIESIMERKKI 3. Harjoitus painotuksen nuotinnoksena sekä ilman.

Harjoittelimme sormien asentoa vasemmassa kädessä, sillä sama ongelma niiden paikallaanpitämisessä jatkui tunnilla. 1. sormen liikkuminen oli suurin ja se tuntui tapahtuvan joka kerta. Kun keskityin vain siihen, sain sormen pysymään lähes paikoillaan mutta pieni muutos vireessä tapahtui silti. G-duurin 2. sävel oli lähempänä B:tä kuin A:ta. Sain hyviä vinkkejä sormen juurruttamiseen ja olen varma, että saan korjattua asiaa ajan kanssa.

Sain myös uuden kappaleen! Se on kirjasta *Cello Time Joggers* (Blackwell 2002, 26) ja on nimeltään *Distant Bells*. Kappaleessa harjoitellaan 4. sormen asemaa sekä sieltä laskeutumista sormille 3 ja 1 sekä variaatiota 4, 1 ja 0. Todella hyvä kappale minulle näin muutama päivä myöhemmin ajateltuna.

Viidennen viikon kotiharjoittelu

30.10.2019

En saanut harjoiteltua tällä viikolla niin paljon kuin olisin halunnut. Käsien yhdistäminen jännittää vielä ja olenkin aluksi harjoitellut niitä taas erikseen. Vasemman käden asento on todella paljon luontevampi kuin viikko tai kaksi sitten. Käsi on kuitenkin jäykkä ja kireä aika ajoin. Sitä olen työstänyt tällä viikolla hieman enemmän.

Käsien yhteistyö on tuntunut sujuvan *Distant Bells* -kappaleessa enemmän kuin asteikossa. Ehkä sormijärjestyksen vaihtelulla on vaikutusta asiaan, en tiedä. Olen saanut pidettyä 1. sormen paikoillaan paremmin kuin esimerkiksi soittotunnilla, jonka vuoksi soittaminen on ollut helpompaa ja äänten hakemista on ollut vähemmän.

Koko viikon harjoittelu on omalta osaltani tuntunut todella mukavalta, vaikka olen kiireitten takia hieman joutunut nipistämään harjoittelukerroista. Selloni jousi saa uudet jouhet tämän viikon perjantaina, jonka pitäisi helpottaa soittamista. Tällä hetkellä puolet nykyisistä jouhista on tuskin koskeuksissa toisiinsa, sillä edellinen omistaja tuskin on jousittanut jousia pitkään aikaan.

Kuudes soittotunti

31.10.2019

Tämä tunti meni vielä vanhoilla jouhilla, joka vaikutti hieman tunnin etenemiseen. Onneksi sain lainata opettajani jousia niin pystyin tekemään harjoitukset kunnolla. Distant Bells -kappale on edistynyt ja löydän sormien kohdat paremmin. Minulla on ollut alusta asti teippaamaton otelauta, joten haen oikean sävelen (g) D-kieleltä vapaan G-kielen avulla. Olin kotona harjoitellut kappaletta suurimmaksi osaksi näppäillen, joten lähdimme siitä myös tunnilla. Ilman jousia pystyn keskittymään paremmin vasemman käteni asentoon ja estämään käden liukumisen pikkuhiljaa kaulalla alaspäin. Kun jousi tulee mukaan soittamiseen, joudun jakamaan keskittymistäni ja vasen käsi pysyy huonommin oikeassa asennossa ja paikassa. Tämä vaikuttaa jo sillä tasolla, että selloni resonoi heikommin, jos sormet eivät ole juuri oikeilla paikallaan. Sen sijaan, että ehtisin vaikuttaa vasempaan käteeni, lähdän kompensoimaan soinnin puutetta jousikädelläni ja soitto kuulostaa väkinäiseltä.

Harjoittelimme vasemman käden otteita myös muutaman harjoitteen avulla. Ilman jousia soitimme seuraavat kuviot usealla toistolla harjoitetta kohden:

G: 0 1 0 4

G: 0 1 D: 0 1

G: 0 1 0 D: 4

Vc.

Vc.

Vc.

NUOTTIESIMERKKI 4. Sormiharjoitus.

Harjoitteiden avulla pystyin kuuntelemaan oikeat sävelkorkeudet ja toistot auttoivat sormien oikeassa asennossa toimintaa varmemmaksi.

Kuudennen viikon kotiharjoittelu

6.11.2019

Sain uudelleen jouhitetun jouseni juuri ennen viikonloppua. Tiesin jouhituksesta sen verran, että tulevina päivinä minun tulee lisätä hartsia säännöllisesti, että se tarttuu uusiin jouhiin kunnolla. Innoissani perjantaina kotiin päästyäni otin jousen heti esille ja lisäsin hartsia. Kokeilin muutaman vedon jousella ihan vapaita kieliä, mutta en saanut muunlaista ääntä kuin pihinää. Lisäsin uudestaan mielestäni oikein kunnolla hartsia. Ei vielääkään ääntä. Ajattelin, että eihän tämä voi olla näin vaikeaa, mutta en tiennyt mitä muutakaan voisin näin viikonloppuna tehdä. Lisäsin kolmannen kerran olan takaa hartsia ja mielessäni päätin, että ehkä sen pitää nyt vain "imeytyä".

Viikonlopun jälkeen palasin asiaan. Ei ääntä. Lisäsin hartsia. Ei ääntä. Monen lisääilyn jälkeen turhauduin ja laitoin opettajalleni viestiä ongelmasta. Sain vinkiksi, että kannattaa löydyttää jouhia hieman normaalia enemmän ja lisätä hartsia siinä vaiheessa. Kokeilin vinkkiä ja sain kantajousesta jo oikeanlaisen äänen, mutta keski- ja kärkijousessa ääni muuttui jälleen suhinaksi.

Olen siinä mielessä onnekas, että minulla on ystäväpiirissä monenlaisia muusikoita ja musiikkipedagogeja. Laitoin viulistiystävälleni paniikkisen viestin, että en ole voinut harjoitella moneen päivään, kun jouseeni ei tartu hartsia. Hän ystävällisesti antoi muutaman uuden vinkin: höngi hartsiin muutama kerran lämmintä ilmaa ja lisää sen jälkeen. Toista monta kertaa. Jos hartsia on todella uusi, voi sen pintaa rikkoa hieman hienolla hiomapaperilla. Jos tämäkään ei auta kannattaa käydä ostamassa erimerkinen hartsia. Kokeilin ensimmäistä hänen antamaansa vinkkiä ja sain ensimmäisen lisäyskerroksen jälkeen avoimet kielet soimaan. Olin niin iloinen, että muistin juuri näiden onnistumisten takia aloittaneenikin uuden instrumentin opetteluun. Vaikka "saavutukseni" olikin todella pieni, opinpahan ainakin jotain täysin uutta.

Hartsia piti lisäillä monta kertaa viikon mittaan, mutta se ei hidastanut harjoittelua viikonlopun jälkeen. Aloitin harjoitteluni vanhoilla jousiharjoituksillani ja etenin niiden jälkeen uusiin harjoitteisiin ilman jouta. Vasemman käden asento on ollut vaikea pitää oikeanlaisena, mutta aina väärän asennon huomattessani olen korjannut sen. Käteni tahtoo liikkua otelaudalla alaspäin, jolloin vire nousee hieman. Ylävireisyyden huomaan vapailta kieliltä ja korjaan sormet takaisin paikoilleen.

Kappale on sujuvampi soittaa näiden harjoitusten jälkeen, kun oikea sävellaji on tarttunut korvaan. Alkusävel on vielä hieman työn alla, sillä en luota sormieni olevan oikeilla paikalla ja tästä syystä testaan g:n vapaalta G-kieliltä. Olen soittanut kappaletta myös jousella ja vaikka sävelien löytyminen sekä äänien soiminen onkin työläämpää, olen saanut kappaletta sujuvammaksi.

Seitsemäs soittotunti

7.11.2019

Aloitimme vasemman käden harjoituksilla ja työstimme kieliltä siirtymisiä. Sormeni tahtovat nousta liian korkealle otelaudasta, jolloin saman paikan löytyminen eri kieleltä ei ole taattu. Minun pitää muistaa, että vaikka soittaisinkin vapaata kieltä, tulee sormen olla paikkansa lähellä.

Kävimme myös A-kielen jousitusta, joka muuttaa käden asentoa enemmän etukulmaan kuin sivulle. Työstimme jousitusta vetojousen avulla niin, että jousituksen jälkeen käsi tekee ympyrän ja palaa kantajouseen ja jälleen vetojouseen. Teimme harjoituksen myös toiseen suuntaan työntöjousen kautta. En mielestäni saanut käden painoa kärkeen asti, jolloin hyvä ääni sellosta katosi ja jousi lip-sui jälleen aivan kuin ensimmäisellä soittotunnilla.

Sain lopputunnista uuden kappaleen edellisen tilalle: samasta kirjasta kappale *Patrick's Reel* (s. 28). Kappale on minulle ihan uusi tuttavuus ja kotiin tarkoitettu ilman jouta soitettavaksi, sillä nopeat 8-osanuotit ovat vielä tunneilla käymätön asia.

Seitsemännen viikon kotiharjoittelu

Jousiharjoitteet ovat sujuneet todella mukavasti. Uudet jouhet auttavat todellakin soitossa, joten voin keskittyä paremmin oman tekniikkani hiomiseen ilman haittaavia tekijöitä. A-kielen jousitus on minulle vielä aika vaikeaa ja turhaannunkin melko nopeasti sen harjoitteluun. Vaikka katson peilistä, en osaa hahmottaa vielä käden vaihtunutta suuntaa.

Vasemman käden harjoitteita olen soittanut ahkerasti. Kotona saatan välillä soittaa ihan huvin vuoksi harjoitteita ilman jouta, sillä näppäillen sellosta ei pääse niin suurta ääntä ja voin huoletta kotona harjoitella ilman pelkoa siitä, että häiritsisin naapureita monta kertaa päivässä. Useasti päivässä soittamalla, olen saanut vasemman käden asentoa vielä paremmaksi ja samaan linjaan sellon kaulan kanssa. Harjoitteiden lisäksi olen soittanut uutta kappaletta ahkerasti sekä myös edellistä läksykappalettani. Vain koska voin ja olen iloinen huomattessani edistymiseni. Motivaatio onkin suuri tekijä harjoittelussani.

Kahdeksas soittotunti

14.11.2019

Pikkuhiljaa alan huomaamaan kehittymistä vasemman käteni asennossa. Kävimme opettajani kanssa vain muutamaa käden kohtaa, jota pitäisi korjata. Suurin korjattava piste kädessä on etusormen kämmennivel. Se tahtoo painua liian alas lähelle otelautaa. Omalla kohdallani tämä on täysin peräisin huilunsoitosta. Siinä yksi suurin huilua kannatteleva tukipiste minulla on juuri tuo kohta. Asento koukistaa etusormeani liian suppuun, jolloin en saa käden painoa tuotua mukaan, vaan koko kielen

painaminen on yksittäisen sormeni urakka. Pystyn kuitenkin väärän asennon huomattessani korjaamaan kämmennivelen samaan linjaan muiden kanssa, joka on jo suuri edistys aikaisempaan.

Kuva 3. Käsien asento huilunsoitossa.

Kuvat 4 & 5. Kämmennivel otelaudassa kiinni.

Kuvat 6 & 7. Korjattu käden asento.

Jatkoimme A-kielen jousitusharjoittelua, sillä jousikäden asento uloimmalla kielellä on minulla vielä työn takana. Oikeanpuoleinen hartiani yrittää nousta, kun jousitus on kärjessä. Harjoittelimme tätä vaihtamalla kieltä joka jousituksella. :,: Ensin vetojousi D-kielellä – *käden asennon muuttaminen ja kielen vaihtaminen* – ja työntöjousi A-kielellä – *asennon palauttaminen ja vaihto D-kielelle* :,: Sama harjoitus toistettiin G- ja D-kielillä, mutta hieman pienemmällä jousikäden asennonvaihdolla. Myös jousitusten sunnat muutettiin molemmissa kielivariaatioissa.

Vc.

NUOTTIESIMERKKI 5. Kielenvaihtoharjoitus.

Kappale *Patrick's Reel* sujui mukavasti. Opettajani huomasi hieman eriaikaisuuksia käsieni yhteistyössä, joten hioimme nopeita kahdeksasosia. Myös sormitusten vaihtuessa kieleltä toiselle tuotti hieman vaikeuksia. Sormeni eivät tahtoneet osua oikeille paikoille vapaiden kielten jälkeen varsinkaan, kun kyseessä oli vaihdos kieleltä toiselle.

Sain kotiin myös uuden etydin, mutta koska se sisältää paljon A-kielellä soittoa, soitan sitä ainakin vielä ilman joustia. Poiketen aikaisimpiin läksyihini, tämä teos käyttää paljon 2. sormeaa 3. sormen sijaan, sillä A- kielellä G-duuriin tulee A: 2, eli C. En ole käyttänyt paljon 2. sormeaa ja se onkin aina

ollut hieman lähempänä 3. sormea tuen vuoksi, joten nyt minun on keskityttävä siihen, että vire ei pääse liian korkeaksi uutta sormitusta käyttäessä ja puolikkaiden sävelaskelien ero on selvä.

Kahdeksannen viikon kotiharjoittelu

20.11.2019

Vasenta kättä on huomattavasti vaikeampaa pitää oikeassa asennossa tällä viikolla kotona. Käteni menee tottumuksesta itsestään sille "luonnolliseen" asentoon ja sen korjaaminen tuntuu niin epäluonnolliselta, että en voi keskittyä sillä hetkellä oikein muuhun.

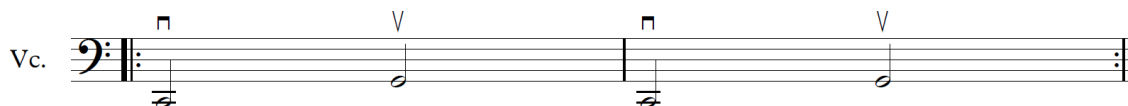
Jousiharjoitusten osalta viikko on sujunut mukavasti ja uusi kappale on motivoinut minua keskittymään uuteen paremmin. Virheiden tekeminen jopa estää minua hätiköimästä ja auttaa muistuttamaan huolellisesta vasemman käden työskentelystä.

Yhdeksäs soittotunti

21.11.2019

Uusi etydi on edistynyt kotona, jonka vuoksi otimme jousen mukaan soittoon. Huomaan itsestäni, että välillä olen melko malttamaton ja soitto sujuu ajatuksissani paljon paremmin, mutta instrumentin hallitsemattomuus palauttaa minut maan pinnalle. Tämä ei tietenkään ole huono asia, vaan muistuttaa minulle miten tärkeää pohjatyö ja perusteiden hallinta on.

Harjoituksilla otimme mukaan myös C-kielen. Soitimme kielenvaihtojen avulla, jolloin C-kielille tuli aina vetojousi, jolloin painon jakaminen jouselle oli helpompaa. Kyseinen kieli on minulle haastavin sen matalan taajuuden sekä vaadittavan jousen painon vuoksi.

NUOTTIESIMERKKI 6. Kielenvaihtoharjoitus C- ja G-kielillä.

Yhdeksännen viikon kotiharjoittelu

26.11.2019

Tällä viikolla myönnän, etten harjoitellut niin paljon kuin yleensä olen. C-kielen harjoittelu on tuntunut hieman ylitsepääsemättömältä haasteelta, jonka vuoksi motivaationi soittaa kyseisiä harjoituksiani on laskenut. Etydin kanssa olen voinut rentoutua, sillä sen soittaminen on yhä todella mukavaa. Vasen käsi löytää useimmiten oikean paikkansa ja 2. sormen käyttö on hieman luontevampaa.

En sanoisi, että koko käden asento on korjaantunut, mutta se on menossa parempaan suuntaan joka viikko.

Kymmenes soittotunti

Kuten varmaan monella aikuisella, elämä yllättää joskus, minkä vuoksi tämän viikon sellotunnista ja kotiharjoittelusta en ehtinyt kirjoittaa muutamaan viikkoon. Nyt tätä kirjoittaessani en muista tunnilla käytyjä ja kotona harjoittelemiani asioita niin tarkkaan, että pystyisin niistä kirjoittamaan.

11. soittotunti

5.12.2019

Harjoittelimme 1. sormen käyttöä erinäisin sormiharjoituksin. Ennen kaikkea kuitenkin tutustuimme uusiin teoksiin: uusina kappaleina sain *Riemuitse tytär Siionin* sekä *Tunnetko Liisukan?* Liisukka käyttää paljon A-kieltä, jonka hallintaa jousella minulla ei oikein vielä ole, jonka vuoksi kokeilimme sitä kvinttiä alemmaa (G- ja D-kielillä soitettuna D- ja A-kielien sijaan). Aluksi tuntui siltä, että nuotinluku oli todella vaikeaa, mutta kun keskityin vain sormituksiin, oli kappaleen transponointi paljon helpompaa. Kuten aikaisemminkin itse hahmotin, duurien ollessa samoilla intervalliväleillä, voi samoilla sormituksilla soittaa kvinteittäin menevät duurit.

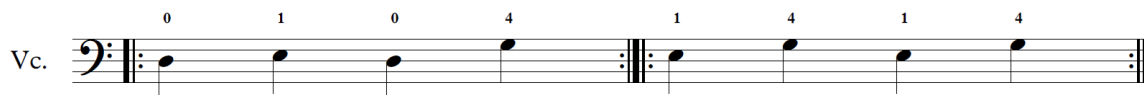
Kotiharjoittelu

Tällä harjoitteluviikolla nousi ongelmaksi kappaleiden mukaan vievyys. Haluaisin osata soittaa sujuvasti uudet kappaleet, jonka vuoksi kärsivällisyyteni hioa sormien yhteistyötä on heikko. Harjoitellesani 1. sormen harjoituksia, pystyn keskittymään paremmin, sillä hyvältä kuulostava harjoitus motivoi minua.

12. soittotunti

12.12.2019

Viimeinen tunti syyslukukaudella. Kävimme joululäksyjä ja hioimme sormien paikkoja. Etenkin 1. sormen paikka tuntui jatkuvasti laskevan sellon kaulalla. Syy oli osittain 4. sormen vuoksi: löysin sen paikan tällä tunnilla parhaiten, mutta sormieni välit eivät olleet tarpeeksi suuria, jonka vuoksi 1. sormi laski sen mukavuusalueelle ja oli vireeltään liian korkea. Alla oleva harjoitus auttoi minua saamaan paremmin 1. ja 4. sormen paikat lihasmuistiin.

NUOTTIESIMERKKI 7. Sormiharjoitus.

Sain Riemuitse tytär Siionin -kappaleeseen kaaria, joita kävimme läpi tunnilla. Aluksi jousikäteni ei halunnut antaa pidempiä jousituksia, että saisin kaksi ääntä soitettua samalla kaarella, mutta tunnin mittaan se alkoi tuntua luontevammalta. Kieltenvaihdossa jousituksen kääntyminen aiheutti vaihdetun äänen narinaa, mutta tämä johtui ainoastaan jousen nopeuden vaihtumisesta: kieltenvaihdon aikana en lähtenyt jousella tarpeeksi nopeasti. Lomakappaleina ovat *Riemuitse tytär Siionin* sekä *Tunnetko Liisukan?*.

Kotiharjoittelu

JOULULOMA

Loman otin vapaalla tahdilla sellonsoitosta, jonka vuoksi harjoittelua tuli melko vähän. Arjen muuttuessa on vaikeaa pitää harjoitteluaiakataulua samanlaisena ja lisäksi matkustelun vuoksi päätin jättää sellon kotiin joulunpyhiksi. Sellon koko tuli tässä ratkaisevaksi tekijäksi ja halusin pitää tavaramäärän hallittavissa. En kuitenkaan ole harmissani asiasta, sillä annoin opitun asian hautua tauon ajan sekä käsilleni teki hyvää olla soittamatta. Lepo tuli tarpeeseen, sillä kotiin palattua oli todella virkistävää soittaa ja motivaationi nousi, kun huomasin etten ollutkaan unohtanut kaikkea vaan tekemiseni oli automatisoitunut hieman.

KEVÄÄN ENSIMMÄINEN PUOLIKAS

13. soittotunti

16.1.2020

Ensimmäinen loman jälkeen. Hassua, että en ollut kyllästynyt lomäläksyihin, vaikka viimeisin soittotunti oli viisi viikkoa sitten. Ehkä syynä oli se, että vaikka olin edistynyt huomasti kappaleet eivät sujuneet vielä siihen malliin kuin olisin halunnut. Työstimme kaarituksia sekä sormituksia. Koska olen harjoitellut vähemmän, sormien välit tuntuvat todella suurilta. Olen antanut käteni olla mukavuusalueella, jonka vuoksi oikeat paikat sormille tuntuvat nyt vaikeilta.

Harmittaa sinänsä tämä pieni takapakki, mutta olen edistynyt muun muassa puhtaudessa. Tiedän sormien oikeat paikat, jonka vuoksi liikutan kaikkia sormitusten vaihtuessa. Esimerkiksi A-kieleltä vaihtuminen D4 otteeseen saa minun vasemman käteni liikkumaan sellon kaulalla alaspäin ja vaihtamaan asentoa liikkeessani sormille 2 ja 1. Tämän vuoksi soitto on puhtaampaa, mutta ei kovin sujuvaa. Nyt teen töitä sen eteen, etten liikuttaisi sormia, vaikka ne eivät olisikaan vuorossa.

Kotiharjoittelu

Keskityin pääasiassa huolelliseen sormityöskentelyyn. Kappaleiden sormituksia menin etu- ja takaperin, että sain varmistettua puhtaan sekä ekonomisen soiton ilman ylimääräisiä korjauksia. Hassua kyllä pidän perusasioiden työstämisestä eniten, sillä pystyn keskittymään niissä parhaiten. Kappaleiden soittaminenkin sujui, mutta niissä minulla on tapana säättää itseäni hieman liikaa epäpuhtaudesta sekä äänien syttymättömyydestä. Kappaleet haluaisin osata kelvollisesti heti, sillä niistä kuulee virheet nopeammin ja sujumattomuus ärsyttää minua.

14. soittotunti

23.1.2020

Kävimme kappaleiden lisäksi intervalliharjoituksia lähtien tersseistä. Saan pidettyä sormet paikoillaan jo melko hyvin, mutta kieltensiiro korkeammalle kielelle takkusi. Syynä oli suurimmaksi osaksi vasemman käteni sormien kulma. Sormeni painoivat vasemmalla olevaa kieltä, jonka vuoksi jousen siirtyessä soitettavana ei ollut täysin avoin kieli. Hyvä muistisääntö minulle on pitää kyynänpää ylhäällä niin että, käsi tulee kielelle päältä/yläkautta. Näin sormet koskettavat vain yhtä kieltä kerrallaan.

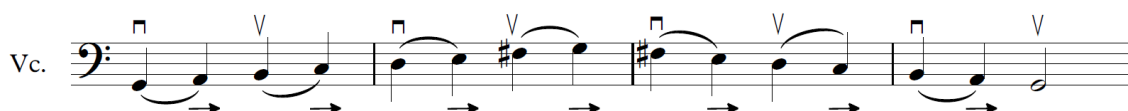
Kotiharjoittelu

Kappale *Riemuitse tytär Siionin* alkaa jo sujua mukavasti. Kaaret luonnistuvat paremmin ja saan pidettyä jousitukset tarpeeksi nopeina. Intervalleista en hahmottanut ensin, että esimerkiksi terssit menevät C-duurin mukaan, jolloin jokainen terssi ei ole suuri. Tiedän, olen välillä aika kujalla. Ajattelin vain nähdessäni harjoituksen, että siinä harjoiteltaisiin samoja terssejä koko ajan. Nyt kun olen käsittänyt harjoituksen kokonaan, voin keskittyä perustamaan soittoni sävellajin pohjalta, jolloin puhtaus on helpompi kuunnella.

15. soittotunti

30.1.2020

Otimme intervalliharjoitusten lisäksi G- ja D-duurit kahden kaarilla. Tärkeää minulle on muistaa jakaa jousi puoliksi, pitää tasainen ääni, sekä kiihdyttää nopeutta tasaisesti jousitusten loppupuolella.

NUOTTIESIMERKKI 8. G-duuri kaarituksilla.

Sain myös uuden kappaleen: Bachin *Marssi*. Kappale on minulle ensimmäinen kokosivun mittainen teos. Huomasin sen läpikäymisessä, miten herkästi väsyn, kun kappale kestääkin pidempään kuin aiemmat läksyni.

Kotiharjoittelu

Kaaritukset tuntuvat yhä kömpelöiltä. Käsieni yhteistyö on takkuilevaa sekä epätasaista. Huomaan omasta soitostani, miten olen jo juurtunut jousittamaan aina vasemman käteni vaihtaessa asentoa. Nyt pitää opetella melkein alusta käsien yhteistyö. Harjoittelin asteikoita ihan vain pelkän jousituksen avulla, ilman vasenta kättä. Tällä tavalla sain kieltenvaihdon tasaisemmaksi sekä jousituksen tuntumaan taas luonnolliselta. Kun oikea käteni tottui uuteen rytmiin, pystyin käyttämään suurimman osan keskittymisestääni vasempaan käteen. Aluksi äänen epätasaisuuden huomattessani, lähdin kiristämään oikeaa kättä enkä korjannut vasemman käteni huonoa asentoa, jonka vuoksi ääni ei parantunut. Tarvitsen yllättävän paljon voimaa vasemman käteni avuksi, että kielet soivat. En tiedä, kuinka "hyvää" työtä olen tehnyt tällä viikolla, mutta ainakin asteikon soittaminen kaarilla ei ole enää niin tuskallista.

16. soittotunti

6.2.2020

Isona asiana tätä soittotuntia edeltävällä viikolla oli selloni tallan madallus. Soitto sujui sen vuoksi paljon kevyemmin. Soittotunti alkoi intervalliharjoituksilla, joista olen alkanut nauttimaan. Yksinkertaisella harjoitteella saan harjoiteltua otteita oikeassa asennossa sekä pystyn keskittymään soiton laatuun. Sain C-duurin kahdella oktaavilla ja lisäksi sen kolmisoinnut. Sain lisäksi uuden kappaleen: Schubertin Kehtolaulun (Suzuki 3 sellokoulusta).

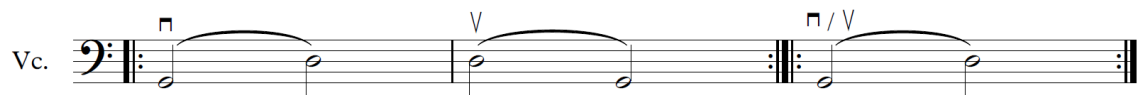
Kotiharjoittelu

Kuten aiemmilla viikoilla, tunnen voivani keskittyä parhaiten yksinkertaisissa harjoitteissa, jotka kuitenkin ovat mielekkäitä soittaa ja kuunnella. Kappaleet edistyvät kyllä taustalla, mutta sisäinen muusikkoni haluaa niiden kuulostavan täysin sujuvilta ja tulkituilta, joihin perustaitoni eivät vielä yllä. Tästä syystä turhaudun, eikä harjoittelu ole mielekästä. Harjoitteiden soittaminen taas on minulle innostavaa, sillä pystyn keskittymään pienempiin fraaseihin ja saan äänet syttymään varmemmin. Tiedän, että jos vain malttaisin tehdä yhtä huolellista työtä kappaleissani, nekin edistyisivät enemmän. Minun pitää saada vain suorittamistila pois päältä niitä soittaessani.

17. soittotunti

13.2.2020

Aiheena tällä viikolla oli kieltenvaihdon hallinta. Sain harjoitteen kirjasta *The young violoncellist's methods. 16 Exercises for legato on two strings*. Olen ilmeisesti tehnyt kieltenvaihdot liian suurilla liikkeillä, jolloin saatan soittaa useampaa kieltä kerralla tai rikkoa fraasin töksäyttäen. Yllättävää on, miten pieni liike jousesta vaaditaan. Parhaiten hahmotan liikkeen ilman varsinaista jousitusta, sillä heti liikkeen liittyessä mukaan, keskittymiseni herpaantuu. Joko kieltenvaihto on liian suuri tai jousen nopeus laskee, jolloin kielet eivät enää soi halutulla tavalla.

NUOTTIESIMERKKI 9. Kieltenvaihtoharjoitus kaarilla.

Sain uutena kappaleena *The Little Fiddler*, jossa on ensimmäistä kertaa staccatoja. Sellon staccatot tulivat pienenä yllätyksenä, sillä ne ovat enemmän *pam*-tavuun taipuvia kuin kuivia *töks*. Huilussa ja pianossa olen tottunut enemmän sammuviin ääniin, joten ensimmäistä kertaa sellon kanssa yritin tietenkin sammuttaa kielet. Onneksi ymmärsin kysyä asiasta opettajan esimerkkisoiton jälkeen. Olin muuten harjoitellut aivan väärin. Soivat staccatot eivät kuitenkaan ole itsestään selviä, sillä ne pitää oikeasti saada soimaan pienessä ajassa, jonka vuoksi jousen hallinta pitää olla hyvin näpeissä.

Kotiharjoittelu

Uusi kappale on mukava, jonka vuoksi huomaan harjoitteluni menevän enemmän soitteluksi. Olen harjoitellut ensin ilman staccatoja, että saan äänet syttymään oikein. Tekniikka on yllättävän haastava, sillä molempien käsieni pitää olla täysin oikeassa ajassa, että staccatot onnistuvat. Tuntuu, että aihealue on vielä suuren harppauksen päässä. Mukavaa harjoittelua olen kuitenkin saanut kieltenvaihtoharjoittelusta sekä asteikoiden soittamisesta.

18. soittotunti

20.2.2020

Jousikäteni on korjaantunut huomattavasti ensimmäisiltä tunneilta, mutta nyt kulma on jopa liikaa sisäänpäin: pikkurillini saattaa olla välillä jopa ilmassa, kun nojaan likaa etusormeeni päin. Kävimme perusjousituksia harjoittaaksemme käteni tasapainoista asentoa.

Suzuki kappale sujuu paremmin kuin kotona, mutta silti sen kanssa on vielä tekemistä. 4. sormi haki jälkeen paikkaansa, jonka vuoksi a) vasemman käden asento oli väärässä kulmassa b) soittoni 4. sormen äänillä oli aika ajoin epävireistä.

Kotiharjoittelu

Kuten edelliselläkin viikolla, soiton mukaansatempaavuus on minulle haaste. Tarvitsen enemmän kärsivällisyyttä. Harjoittelin kappaleeni lisäksi vanhaa intervalliharjoitusta, että sain palautettua itseni harjoittelutilaan taas.

19. soittotunti

27.2.2020

Sain uuden kappaleen! Schlemullerin *Forward, March!* -teoksen. Tällä kertaa teos on kahden sivun mittainen, joka hieman hirvittää minua neljärvivisten kappaleiden jälkeen. Teoksessa harjoitellaan myös asemanvenytystä, sillä muutamassa paikassa tarvitaan gis-ääntä. Ymmärrän aiheen teorian, kuinka 1. sormi pysyy paikallaan ja muut sormet liikkuvat kaulalla alaspäin, mutta jostain syystä en pysty toteuttamaan sitä sellon kanssa. Kuivaharjoittelu onnistuu, joten enköhän pian pysty tuomaan sen soittoonikin.

Kotiharjoittelu

TALVILOMA

Pystyin pitämään kunnolla lomaa, jonka vuoksi seloa tuli soitettua yhtä paljon kahdessa viikossa kuin yleensä yhdessä viikossa. Tauko kuitenkin yllättäen tehnyt minulle hyvää. Harjoitteluhetkeni ovat olleet kuitenkin suhteessa pidempiä, jonka vuoksi soitto on karaissut sormiani. Sormenpäihini syntyneet kovat alueet auttavat minua sietämään paremmin kielenpainamista.

Kappaleeni sekä harjoitteeni sujuvat mukavasti. Soittaminen pidempiä aikoja on kuitenkin yllättävän rankaa. Huomaan soittavani välillä hikihatussa, sillä minulle tulee niin kuuma. Uusi marssi on pituudeltaan jo sen mittainen, että sen kokonaan soittaminen on vielä melko mahdotonta: käteni väsyvät, jonka vuoksi soittoasentoni kärsii eikä harjoittelu ole enää tehokasta.

KEVÄÄN TOINEN PUOLIKAS

20. soittotunti

12.3.2020 Viimeinen lähiopetuskerta

Enpä tiennyt tunnilla, että tämä olisi viimeinen sellotuntini koululla. Hioimme marssin kohtia, sillä "oikeaksi kappaleeksi" siinä on monta erityylistä paikkaa. Se sisältää staccatoja, kohoja, kaaria, asemanvenytyksiä, hidastuksia sekä eri dynamiikkoja. Soittaessa menee pää pyörälle, kun pitäisi kaikki nuo muistaa tuoda ulos omasta soitostani.

Lähiopetuksen peruuntumisen jälkeen tapasin opettajani vielä koulun kirjastossa ja valitsimme minulle aineistoa tälle poikkeusajalle, että on mistä soittaa. Tämän jälkeen koulut suljettiin ja jäin kotiharjoitteluni varaan.

Kotiharjoittelu

14.4.2020

Enpä tiedä mistä aloittaa. Olen soittanut kotona parhaani mukaan selloa ja koetellut naapureitani huolellisilla toistoilla kappaleistani. Olen lähettänyt soitostani videoita opettajalleni, mutta kuvakulma on ollut jotenkin huono, jonka vuoksi molemmat käteni eivät aina ole näkyneet. Jouseni kulma on välillä omituinen ja jouhet osuvat selloni kylkeen tai kaksi kieltä soi yhtä aikaa. Turhauttavaa on, että tämmöiset perusasiat tuntuvat vielä niin vaikeilta, vaikka ne joskus osasin luonnostaan. Minun on annettava itselleni kuitenkin armoa ja palattava vaikka syksyn harjoitteisiin, että saan oikean tunteen takaisin.

Harjoittelun alla minulla kappaleista on ollut edellisellä tunnilla käsittelyssä olleet *The Little Fiddle* sekä *Forward March!*. Ensimmäisessä kappaleessa käsieni yhteistyö tuntuu olevan kohdallaan, ja sitä olen työstänyt jousittamalla jokaisen äänen kahdesti. Marssissa minulla on hieman ongelmia venytyksen kanssa, sillä yhä edelleen sormien välit tuntuvat suuremmilta, mitä käsilleni tulee luonnostaan.

Alun perin halusin pitää pienen konsertin sellolla ja näyttää osaamistani yhdeksän kuukauden soittamisen jälkeen. Nyt maailman tilanteen ollessa mitä on, konsertin pitäminen on mahdotonta. Kaikesta huolimatta haluaisin kuitenkin näyttää osaamistani jotenkin, joten harkitsen livestriimin järjestämistä. Vaihtoehtoisesti voisin videoida kappaleeni ja laittaa YouTubeen, mutta se ei ole minusta sama kuin soittaa yleisölle. Vaikkakin yleisö tuo varmasti paljon jännitystä soittooni, olen kuitenkin ylpeä edistymisestääni ja haluan koetella itseäni.

21. soittotunti

16.4.2020 Ensimmäinen etätunti

Kävimme kappaleita huolellisesti läpi pienissä paloissa. Huomasin ottaneeni hieman takapakkia, sillä ilman tarkkaa viikoittaista ohjausta en ole saanut korjausehdotuksia soittamiseeni ja niihin asioihin, joita en ole itse huomannut tekeväni väärin. Soittotunnin säännöllisyys on ehdottomasti tärkeää. Vaikka tunti olikin etänä, sain ehdottomasti tarvitsemiani neuvoja.

Sain kaksi uutta kappaletta sekä niihin liittyviä harjoitteita. Kumpikin kappaleista on Suzuki 2 kirjasta, joka saa minut todella iloiseksi ja ylpeäksi omasta edistymisestääni. Ensimmäinen harjoiteltava teos oli Bachin *Menuetti Nro. 3*, jossa uutena asiana tuli 2. asema. Miten uusi asia voikaan olla jännittävä. Minusta tuntui, että tämän asian opittuani voin myöntää harrastukseni soittavani selloa opintojeni loputtua. Se, että olen edennyt aivan alkeista jo hieman pidemmälle, motivoi minua entistä enemmän.

Toinen uusi kappale oli Takin *The Moon Over the Ruined Castle*. Teos on huomattavasti rauhallisempi, eikä sisällä 2. asemaa vaan vain 1. sormen venytystä, sillä teos on g-mollissa (ensimmäistä kertaa minulle alennusmerkkejä sellokappaleissa). Etusormeni ei tahdo suoristua venytyksiin, vaikka kuinka yrittäisin: sormi pysyy koukussa, mutta silti liikkuu sellon kaulalla ylöspäin.

Kotiharjoittelu

Asemanvaihdot ovat vaikeita! Vaihdokset tuntuvat onnistuvan tuurilla. Minulla ei ole merkkejä sellon kaulalla varmistamassa sormien paikkoja, joten korjaan sävelen korvakuulolta. En ole vielä kertaakaan tällä viikolla päässyt oikeaan säveleen ilman korjaamista. Harjoitteet ovat edelleen mielestäni mukavia, vaikka tällä harjoitteluviikolla niiden soittaminen kuulosti sellohistoriani karmeimmalta. A-sävelen soittaminen D-kieleltä (4. sormella) on ehkä vaikeinta. En tiedä miksi, mutta en osu kyseiseen säveleen. Vireen korjaamiseenkin menee todella kauan.

Sain kotiin harjoiteltavaksi 2. asemaan keskittyvän harjoitteen, jossa 1. sormen venytys on keskiössä. Opittavaa on vielä todella paljon, sillä sormien välit tuntuvat edelleen todella suurilta jopa ilman venytyksiä.

Vc.

Vc.

NUOTTIESIMERKKI 10. Sormenvenytysharjoitus 2. asemassa.

22. soittotunti

23.4.2020

Kävimme uusia kappaleita tarkemmin. Sain hyvän muistutuksen, että sormet kannattaa pitää kielillä painettuina, jos vain mahdollista. Tällöin oikeat paikat pysyvät paremmin. Takin sävellyksessä vaikeuksia tuottaa 1. sormi venytettynä D-kielillä (es), jonka jälkeen pitäisi soittaa 4. sormi G-kielillä (c). Venytykseen tulee lisänä vaihto kielelle, joka vaikeuttaa 4. sormen osumista.

Kotiharjoittelu

Sain lisänäksynä kesken viikon harjoitteen kirjasta *The young violoncellist's method* s. 33, jossa on venytyksen lisäksi asemanvaihtoja 2. asemaan. Uusi huippu sormien osumattomuuden kanssa saavutettiin ensimmäisellä kokeilukerralla, mutta lopulta onnistuminen edes joissain kohdissa sai minut erittäin iloiseksi.

Kahden uusimman kappaleen lisäksi kertasin vanhoja läksyjäni, että voisin päättää livekonserttini ohjelman. Tuntui uskomattomalta, miten kevyesti pystyn soittamaan ennen vaikealta tuntuvia kappaleita. Virheitä sattuu ja epävireisyyttä on edelleen, mutta huomattavasti vähemmän kuin aiemmin. Bachin Marssin välisosakin on kolahtanut paikoilleen.

23. soittotunti

30.4.2020

Asemanvaihtoharjoitukset sujuivat paremmin. Harjoituksiin kirjoitettuihin kaariin en pystynyt vielä keskittymään, mutta huomasin edistykseni soiton puhtaudessa. Harjoittelimme asemanvaihtoja liu'uttamalla kättä asemasta toiseen. Jättämällä edellisen sormen paikoilleen ennen asemanvaihtoa, saan siirtymän varmemmaksi, eikä minun tarvitse arpoa oikeaa kohtaa.

Kappaleissa kävimme tiiviimpää jousitusta, että saisin pidettyä jousen paremmin hallinnassa. Myös Bachin asemanvaihtojen kanssa kävimme luottoa siihen, että 2. sormen ollessa paikoillaan G-kielillä (c), 4. sormi löytää automaattisesti paikkansa A-kielillä (e¹).

Kotiharjoittelu

Tällä viikolla harjoittelin vain livekonsertissa esitettäviä kappaleita. Harjoittelin myös asemanvaihtoharjoituksia. Niiden soittaminen ennen Bachin *Menuetta* auttoi kappaleen asemanvaihtojen onnistumisessa todella paljon. Kaikki kappaleet tuntuivat sujuvan todella mukavasti ja olen luottavainen liiven onnistumiseen, sillä tiedän osaamiseni riittävän, vaikka soittamiseni ei ole täydellistä.

24. soittotunti

5.5.2020 Viimeinen sellotuntini (tänä keväänä).

Soitin esitettävän ohjelmistoni läpi ja sain muutamia korjausehdotuksia, sillä soittotuntini seuraavana päivänä oli livekonserttini. Käytän ilmeisesti aika paljon jouta, jonka vuoksi olen usein pulassa kaa-rien loppuissa. Tämä on asia, mitä minun pitää hioa paremmalla ajalla, mutta huomenna minun pitää vain pysyä rauhallisena ja hillitä vähän jousenkäyttöäni, kun jännitys iskee.

Livekonsertti

Pidin livekonsertin Facebookissa 6.5.2020. Olin kokeillut liven toimivuutta kaksi päivää aikaisemmin, jonka aikana huomasi, ettei katsojien pikkureaktiot näkyneet minulle, mutta kommentit tulivat perille jokseenkin pienellä viiveellä. Tämän vuoksi rohkaisin katsojia kommentoimaan kannustuksen-osoituksia liven kuvauksessa. Kokeilussani huomasi, että katsojien määrä näkyi minulle, mutta ei keitä katsojat ovat.

Ennen liven aloittamista oli paljon tapahtumia. Jostain syystä selaimeni olikin kieltänyt kameran käyttämisen, jonka vuoksi jouduin käynnistämään koko koneen uudelleen muutama minuutti ennen liven alkamista. Myös konsertin tallentamiseen tarkoitetun erillisen kameran kanssa oli asettelemis-ongelmia, mutta sen sain korjattua liven ensiminuuteilla.

Heti alkuun katsojia oli 13. Muutama kannustuskommentti tuli jo ennen soiton alkua, mutta sen jälkeen kommentit eivät päivittyneet minun ruudulleni, joka oli todella harmillista. Minua ei vielä ensimmäisen kappaleen aikana jännittänyt hirveästi, joten *Tunnetko Liisukan?* oli vahva aloitus. Myös J. S. Bachin *Marssi* sujui mukavasti muutamaa virhettä lukuun ottamatta.

Kolmannen kappaleen aikana jännitys iski. Tunsin itseni hermostuneeksi ja soitto oli hieman kiirehdittyä. Katsojaluku oli noussut kappaleen aikana neljällä uudella katsojalla. Schlemullerin teoksesta en muista kauheasti. Muistan, että kappale eteni yllättävän nopeasti ollakseen kahden sivun mittainen, enkä ollut niin väsynyt sen jälkeen niin kuin teosta harjoitellessani.

Viimeiset kaksi kappaletta olivat uusimmat. Takin teoksessa 1. sormen venytykset olisivat voineet sujua paremmin, mutta pysyin yllättävän rauhallisena tämän kappaleen aikana. Bachin Menuetti oli toista luokkaa. Asemanvaihdot onnistuivat, mutta en oikein onnistunut makaavan jousen kanssa. Lisäksi kappaleen puolesta välissä olevan melodian kanssa minulla oli hieman ongelmia. Kiirehdin paikassa, jonka vuoksi soitto oli melko suttuista sekä hätäistä.

Kaiken kaikkiaan konsertti meni hyvin. Lopussa katsojiaakin oli 22. Olen edelleen hurjan ylpeä edistymisestääni. Jännitys oli täysin erilaista, mitä koen huilunsoitossa: en jännittänyt niinkään virheitä,

mutta katsojien mielipide jännitti. Oliko kehittynyt tarpeeksi? Onko soittoni edes tarpeeksi hyvää kuunneltavaksi? Myös kommenttien puuttumattomuus loi minuun epävarmuutta. Se tosin kaikkosi, kun katsoin jälkikäteen oman liveini ja huomasin kaikkien katsojien suurenmoiset kommentit.

Jännitys ilmeni myös eri tavalla: huilunsoitossa jännitys vaikuttaa ilmavirtaani, jolloin koko soiton laatu kärsii. Sellonsoitossa soitto sijoittuu enemmän ulkoisiin tekijöihin – esimerkiksi käsien toimintaan. Jännityksen vuoksi sormeni hapuilivat hieman oikeita ääniä, eikä jousituksenikaan olleet niin varmoja kuin ennen. Minusta tuntui myös, että nuotinluku oli haasteellisempaa: en pysynyt riveillä, jonka vuoksi saatoin välillä jopa arvailla seuraavaa ääntä ennen, kuin pääsin jälleen nuotissa oikeaan kohtaan.

Livekonsertin ohjelma:

- Ruotsalainen trad.: *Tunnetko Liisukan?*
- J. S. Bach: *March in D*
- Schubert: *Kehtolaulu*
- Schlemuller: *Forward, March!*
- Taki: *The Moon Over the Ruined Castle*
- J. S. Bach: *Menuet Nro. 3*

*Vasta-alkajana
ammattilainen:
näyte opitusta
kahdeksan
kuukautta
aloittamisen jälkeen*

*Sanni Tirronen
Facebook-live
6.5.2020 klo 17:30*